

Cüneyt Süzel*

Duygu Damar**

Kısmen veya Tamamen Deniz Yoluyla Eşyanın Milletlerarası Taşınması Sözleşmelerine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ***

(“Rotterdam Kuralları”)

İşbu Sözleşme’ye Taraf Devletler,

Eşitlik ve ortak fayda temeline dayanan uluslararası ticaretin Devletler arasında dostane ilişkileri teşvik etmede önemli bir unsur olduğu konusundaki inançlarını *yeniden beyan ederek,*

Uluslararası ticaret hukukunun gelişmeye açık bir şekilde uyumlaştırılması ve birleştirilmesinin, uluslararası ticaretin akışındaki hukuki engellerin azaltılması veya ortadan kaldırılmasının, tüm Devletler arasında eşitlik, adalet ve ortak menfaatlere dayanan evrensel ekonomik işbirliğine ve tüm insanların refahına önemli bir şekilde katkıda bulunacağına *inanarak,*

25 Ağustos 1924 tarihinde Brüksel’de imzalanmış olan Konişmentoya Müteallik Bazı Kaidelerin Tevhidi Hakkındaki Milletlerarası Sözleşme’nin ve Protokolleri’nin ve 31 Mart 1978 tarihinde Hamburg’da imzalanmış olan Birleşmiş Milletler Denizde Eşya Taşıma Sözleşmesi’nin, deniz yoluyla eşya taşıma hukukunun uyumlaştırılmasına yaptığı önemli katkıları *kabul ederek,*

* İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi.

** *Dr. iur.*, Max Planck Mukayeseli ve Milletlerarası Özel Hukuk Enstitüsü (Hamburg), Senior Research Fellow.

*** Bu tercümenin hazırlık sürecinde bizden yardımlarını esirgemeyen çok değerli hocalarımız İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri Doç. Dr. Kerim Atamer, Doç. Dr. Yeşim Atamer, Doç. Dr. Kübra Doğan Yenisey, Yrd. Doç. Dr. Dolunay Özbek, ile meslektaşlarımız Araş. Gör. Erdem Akyazılı, Araş. Gör. Candan Yasan, Araş. Gör. Bürgehan Emrağ ve Stajyer Avukat İdil Bora’ya içten teşekkürlerimizi sunarız.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Adı geçen Sözleşmelerin kabulünden itibaren gerçekleşen teknolojik ve ticari gelişmelerin ve bu Sözleşmeleri birleştirme ve modernleştirme ihtiyacının *farkında olarak*,

Taşıyan ve taşıtanların, diğer taşıma türlerini de içeren deniz taşıma sözleşmelerinin ifasını kolaylaştıracak bağlayıcı evrensel bir rejimin sağlayacağı faydadan yoksun olduğunu *dikkate alarak*,

Tamamen veya kısmen deniz yoluyla taşımaya ilişkin milletlerarası sözleşmeleri kapsayacak yeknesak kuralların kabul edilmesinin hukuk güvenliğine katkıda bulunacağına, milletlerarası eşya taşımacılığının verimliliğini arttıracığına ve önceden ulaşılamayan taraflara ve pazarlara ulaşmada yeni fırsatların doğmasını kolaylaştıracığına, böylece, gerek ulusal gerekse uluslararası ticarete ve ekonomik gelişmeye katkı sağlamada esaslı bir rol oynayacağına *inanarak*,

Aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

Bölüm 1

Genel hükümler

Madde 1

Tanımlar

Bu Sözleşme bakımından:

1. “Taşıma sözleşmesi”, taşıyanın navlun karşılığında bir yerden başka bir yere eşya taşımayı üstlendiği sözleşmedir. Sözleşmenin deniz yoluyla taşımayı içermesi şart olmakla birlikte, sözleşmede deniz taşımaya ek olarak değişik tür araçlar ile taşıma da öngörülebilir.
2. “Miktar sözleşmesi”, belirli bir miktardaki eşyanın, kararlaştırılmış bir zaman aralığında gerçekleştirilecek birden çok seferde taşınmasına yönelik taşıma sözleşmesidir. Taşınacak eşyanın miktarının alt veya üst sınırları belirlenebileceği gibi miktar somut bir aralık şeklinde de belirlenebilir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

3. “Düzenli hat taşımacılığı”¹, ilan veya benzeri yollarla kamuya teklif olunan ve belirli limanlar arasında düzenli tarife altında aleni zaman çizelgelerinde belirlenmiş sefer günlerine uygun olarak işletilen gemilerle gerçekleştirilen taşımacılık hizmetidir.
4. “Düzenli hat olmayan taşıma”, düzenli hat taşımacılığı dışındaki her türlü taşımadır.
5. “Taşıyan” taşıtan ile taşıma sözleşmesi kuran kişidir.
6. (a) “İfa eden”² taşıma sözleşmesi kapsamında eşyanın teslim alınması, yüklenmesi, elden geçirilmesi, istifi, taşınması, eşyaya özen gösterilmesi, eşyanın boşaltılması veya teslim edilmesine dair taşıyanın üstlenmiş olduğu borçları, taşıyanın istemi veya taşıyanın gözetimi veya denetimi altında gerek doğrudan gerekse dolaylı olarak ifa eden veya ifa etmeyi üstlenen, taşıyan haricindeki her kişidir.

¹ Burada tanımlanan “düzenli hat taşımacılığı” ile Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’nda (“TTK Tasarısı”) kabul edilen “kırkambar sözleşmesi” arasında temel bir farklılık vardır. Rotterdam Kuralları’nda kabul edilen “düzenli hat taşımacılığı”, düzenli ve bir tarifeye bağlı olarak yapılan taşımacılığı esas almaktadır. Oysa TTK m. 1016 ve TTK Tasarısı m. 1138’de tanımlanan kırkambar sözleşmesi, taşınacak parça eşyaya ilişkin taahhüdü esas almaktadır. Böylelikle “düzenli hat taşımacılığı”, kırkambar sözleşmesinden daha geniş kapsamlı bir tanım olarak karşımıza çıkmaktadır. Şüphesiz “düzenli hat taşımacılığı” çerçevesinde yapılacak sözleşmeler, nitelikleri itibarıyla “kırkambar sözleşmeleri” olacaktır.

² Sözleşme’nin İngilizce resmî metninde bu kavramın karşılığı olarak “*performing party*” kullanılmaktadır. Kavramın Türkçe’ye tercüme edilmesinde yaşanan tereddütler sebebiyle Sözleşme’nin hazırlık çalışmaları incelenmiştir. *Comité Maritime International* (“CMI”) tarafından hazırlanan taslak metinde “...*physically performs any of the carrier’s responsibilities under a contract of carriage...*” kavramı kullanılmıştır. Bu tanım Sözleşme’nin nihai metninden farklıdır. Nitekim hazırlık çalışmalarında da tanımın kapsamı bakımından farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bir görüş, bu tanımın Sözleşme’de hiç yer almamasını ve diğer bazı milletlerarası sözleşmelerde olduğu gibi sorumluluğun tek bir kişi üzerinde kurulmasını önermiştir. Sözleşme’de bu kavramın tanımlanmasını öneren görüş de kendi içinde tanımın dar ve geniş kapsamda olması bakımından ikiye ayrılmıştır. “*Physically performs*” kelimelerinin kullanılması ile birlikte tanımın kapsamının daraltılması önerilirken, aksi görüş “*undertakes to perform*” kelimelerini kullanarak tanımın genişletilmesini önermiştir, ancak bu genişleme de kısmi bir genişlemedir. Nitekim taşıyanın her türlü borcunu ifa etmeyi üstlenen kişi değil, bu Sözleşme’nin 13’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında yer alan ve asli borç olarak tanımlanan borçlarını ifa etmeyi üstlenen kişi tanım kapsamına alınmıştır, bkz. *UN, A/CN.9/WG.III/WP.21*, s. 12-14 (par. 14 ilâ 21). Sözleşme’nin nihai metninde “*undertakes to perform*” kelimeleri kullanılmıştır. Her iki tanım arasındaki temel fark sorumlu tutulacak kişilerin sayısı bakımından önem taşımaktadır. Tanımın geniş kapsamlı yapılmasının ardında taşımanın bir kısmını yerine getirmeyi üstlenen ve fakat fiilen yerine getirmeyen kişinin, kusuru ile yerine getirmeyen kişiden daha iyi bir konuma sokulmaması düşüncesi yatmaktadır. Tanım uyarınca fiilen taşıma işini gerçekleştirmese de deniz ve kara taşımaması ifa etmeyi üstlenen bütün alt taşıyan veya taşıyıcılar, ve bunların alt taşıyan ve taşıyıcıları, terminal operatörleri ve istifçilerin de bu kavramın içine dâhil olacağı belirtilmiştir, bkz. *UN, A/CN.9/WG.III/WP.21*, s. 13, par. 17. Ancak gemiyi tamir eden tersanenin bu kavram içine dâhil olmadığı hazırlık çalışmalarında açıkça belirtilmiştir, bkz. *UN, A/CN.9/WG.III/WP.21*, s. 13, par. 17. Nitekim bu kişi bu Sözleşme’nin 14’üncü maddesi uyarınca geminin denize elverişliliğini sağlama borcunu ifa etmeyi üstlenen kişidir. Bu kavram 31 Mart 1978 tarihinde Hamburg’da kabul edilmiş olan Birleşmiş Milletler Denizde Eşya Taşıma Sözleşmesi’ne m. 1 par. 2’de geçen “*actual carrier*” tanımından farklı ve daha geniş kapsamlıdır. Aynı şekilde TTK Tasarısı m. 1248 f. 2’de yer alan “*Fiili taşıyan, taşıyandan farklı bir kişi olup, bir geminin maliki, kiracısı veya işleteni olarak, taşımanın tamamını veya bir kısmını fiilen gerçekleştiren kişidir.*” tanımından da farklı ve daha geniş kapsamlıdır. Bu sebeple “fiil taşıyan” kavramı tercih edilmemiş yerine “ifa eden” kavramı kullanılmıştır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(b) “İfa eden”, taşıyan yerine, taşıtan, yükleyen, tasarruf eden veya gönderilen tarafından doğrudan veya dolaylı olarak ücretle tutulan herhangi bir kişiyi kapsamaz.

7. “Denizde ifa eden”³, geminin yükleme limanına eşyanın varması ile geminin boşaltma limanından eşyanın çıkışı arasındaki zaman aralığında, taşıyanın borçlarından herhangi birini ifa eden veya ifa etmeyi üstlenen ifa edendir. Kara taşıyıcısı, münhasıran liman sahası içinde hizmet verdiği veya hizmet vermeyi üstlendiği hâllerde denizde ifa eden olarak kabul edilir.

8. “Taşıtan”⁴, taşıyan ile taşıma sözleşmesini kuran kişidir.

9. “Yükleyen”⁵, taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydında taşıtan olarak adlandırılmayı kabul eden, taşıtan dışındaki kişidir,

³ Sözleşme'nin İngilizce resmî metninde bu kavramın karşılığı olarak “*maritime performing party*” kullanılmaktadır. Hazırlık çalışmaları incelendiğinde bu kavramın UN, A/CN.9/WG.III/WP.21’de düzenlenmiş olan ilk Taslak metninde yer almadığı görülmektedir. Kavram hazırlık çalışmaları sırasında ABD’nin teklifi üzerine metne eklenmiştir, bkz. UN, A/C.9/WG.III/WP.34. Bu kavram, geminin yükleme limanına eşyanın varması ile geminin boşaltma limanından eşyanın çıkışı arasındaki zaman aralığında, taşıyanın borçlarından herhangi birini ifa eden kişileri kapsamaktadır. Dolayısıyla, taşımanın sadece deniz kısmını ifa etmeyi üstlenen alt taşıyanlar ve münhasıran liman sahası içinde taşıyanın borçlarını ifa etmeyi üstlenen diğer kişiler tanım kapsamına dâhildir. Türk hukukunda “*maritime performing party*” kavramına karşılık gelen herhangi bir kavram bulunmamaktadır. Bu çalışmada “denizde ifa eden” kavramı kullanılmıştır. Ancak bu dipnotunda verilen bilgiler doğrultusunda, taşımanın deniz kısmını ifa etmeyi üstlenen alt taşıyanlar, liman sahası içinde faaliyet gösteren terminal operatörleri ve istifçiler ve liman sahası içinde bir yerden bir yere eşya taşıyan kara taşıyıcıları da bu kavramın içine dâhildir, bkz. UN, A/CN.9/WG.III/WP.34, s. 3-4, par. 6. Ancak gemiyi tamir eden tersanenin bu kavram içine dâhil olmadığı hazırlık çalışmalarında açıkça belirtilmiştir, bkz. UN, A/CN.9/WG.III/WP.21, s. 13, par. 17.

⁴ Sözleşme'nin İngilizce resmî metninde “*shipper*” kavramı kullanılmaktadır. Bu kavram Türkçe’ye “yükleyen” olarak tercüme edilmektedir. Ancak bu kişi Sözleşme’de taşıyan ile taşıma sözleşmesini kuran kişi olarak tanımlanmıştır. Bu terim TTK m. 1016 f. 1 b. (b) anlamında taşıtana karşılık geldiğinden, Sözleşme’nin tercümesinde de aynı şekilde ifade olunmuştur.

⁵ Sözleşme'nin İngilizce resmî metninde bu terime karşılık olarak “*documentary shipper*” kavramı kullanılmıştır. Bu kavramın Türkçe karşılığı olarak bilimsel toplantılarda “belgesel yükleyen” veya “senetsel taşıtan” kavramları kullanılmıştır. Sözleşme’nin hazırlık çalışmaları incelendiğinde CMI tarafından hazırlanan taslak metnin tanımların yer aldığı m. 1 par. 3 hükmünde “*documentary shipper*” tanımının bulunmadığı görülmektedir. Ancak aynı metnin m. 7 par. 7 hükmünde Sözleşme m. 1 par. 9’daki tanıma benzer bir hüküm yer almaktadır. CMI Taslağının 1’inci maddesinde “*consignor*” teriminin tanımlandığı görülmektedir. “*Consignor*” eşyayı taşıyana teslim eden kişi olarak ifade olunmuştur. Taslak metin m. 8 par. 1(i) hükmü uyarınca eşyanın teslim edilmesi karşılığında aynı zamanda taşıma senedini almaya yetkili kılınan kişidir, bkz. UN, A/CN.9/WG.III/WP.21, s. 9, par. 4. “*Documentary shipper*” ibaresi ise hazırlık çalışmalarının sonraki aşamalarında tanıma dâhil edilmiştir. Ancak “*documentary shipper*” kavramı tanımlanınca, “*consignor*” terimi de tanım içinde yer almaya devam etmiştir, bkz. UN, A/CN.9/WG.III/WP.81, s. 8. Hazırlık çalışmalarında “*documentary shipper*” kavramı ile FOB satıcının ifade olduğu belirtilmektedir. Nitekim FOB satışlarda taşıma sözleşmesini kuran kişi, diğer bir ifadeyle taşıtan FOB alıcısıdır. Bu durumda taşıtan sıfatına sahip olmayan satıcı “*documentary shipper*” olarak tanımlanacaktır, bkz. UN, A/CN.9/WG.III/WP.21, s. 40, par. 122. Bu kişi Sözleşme m. 35 hükmü uyarınca taşıtanın rızası üzerine taşıma senedini taşıyandan teslim alacak olan kişidir. “*Consignor*” tanımı Sözleşme metninden İtalya, Kore ve Hollanda’nın önerisi üzerine son aşamada çıkartılmıştır. Öneride “*consignor*” kavramının Taslak Sözleşme kapsamında sadece eşyayı teslim etme ve taşıma senedini alma yetkisi olduğu ve

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

10. “Hamil”:

(a) Devredilebilir taşıma senedini zilyetliğinde bulunduran; ve (i) emre düzenlenmiş olan bir senette, taşıtan veya gönderilen olarak gösterilen, veya senedin usulüne uygun olarak kendisine ciro edildiği kişi; veya (ii) beyaza ciro edilen veya hamiline düzenlenen bir senette, senedin hamili; veya

(b) 9’uncu maddenin 1’inci fıkrasındaki koşullara uygun olarak elektronik taşıma kaydının kendisine keşide edildiği veya devredildiği kişidir.

11. “Gönderilen”, taşıma sözleşmesi veya taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı uyarınca eşyayı teslim almaya yetkili kılınan kişidir.

12. Eşyada “tasarruf hakkı”, taşıma sözleşmesi uyarınca 10’uncu bölüm hükümlerine uygun olarak eşya ile ilgili taşıyana talimat verme hakkıdır.

13. “Tasarruf eden” 51’inci madde uyarınca tasarruf hakkı kendisine tanınmış olan kişidir.

14. “Taşıma senedi”⁶, taşıma sözleşmesi kapsamında taşıyan tarafından düzenlenen,

(a) Taşıyanın veya ifa edenin taşıma sözleşmesi kapsamında eşyayı teslim aldığını ispat eden; ve

(b) Taşıma sözleşmesini ispat eden veya içeren, senettir.

15. “Devredilebilir taşıma senedi”, “emre” veya “devredilebilir” gibi kayıtlarla veya senede uygulanacak hukuk uyarınca aynı etkiyi doğurduğu kabul edilen başka bir kaydın yer aldığı, eşyanın taşıtanın emrine, gönderilenin emrine veya hamiline gönderildiğinin belirtildiği ve “devredilemez” veya “devri mümkün değil” kayıtlarının açıkça yer almadığı taşıma senedir.

taşıtan veya “*documentary shipper*”ın borçlarını yerine getiren bir kişi olduğu ve bu kişinin tır sürücüsü bile olabileceği ve yük ilgilisi olarak taşıtan ve “*documentary shipper*”ın yanında ayrıca “*consignor*”ın tanımlanmasının gerekli olmadığı belirtilmiştir. Bu düzenlemenin Sözleşme yerine Taraf Devletler’in ulusal düzenlemesine bırakılmasının yerinde olacağı açıklanmıştır, bkz. *UN, A/CN.9/WG.III/WP.103*, s. 3 par. 4. “*Documentary shipper*” ibaresi her ne kadar TTK m. 1097 anlamında tam olarak “yükleten” kavramına karşılık gelmese de, kendisinin *FOB* satıcı kimliği ve taşıma senedini bazı hâllerde teslim alan kişi (m. 35) olduğu göz önünde tutulduğunda tercümede bu kavramın karşılığı olarak “yükleten” kullanılmıştır.

⁶ Öğretide “taşıma senedi” ve “taşıma belgesi” kavramları kullanılmaktadır. Tercümede, TTK m. 762 vd. ve TTK Tasarısı m. 856 vd. ile m. 1228 vd. hükümleri dikkate alınarak “taşıma senedi” kavramı tercih edilmiştir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

16. “Devredilemez taşıma senedi”, devredilebilir taşıma senedi olmayan taşıma senedir.
17. “Elektronik iletişim”, elektronik, optik, dijital veya benzer yollarla oluşturulan, gönderilen, teslim alınan veya depolanan, ve iletilen bilginin sonradan kullanılmaya elverişli şekilde ulaşılabilir olduğu bilgidir.
18. “Elektronik taşıma kaydı”, taşıma sözleşmesi kapsamında taşıyan tarafından elektronik iletişim aracılığıyla oluşturulmuş bir ya da birden çok mesaj içerisindeki, elektronik taşıma kaydının taşıyan tarafından düzenlendiği anda veya düzenlenmesini takiben kendisine eklenen veya diğer bir şekilde ilişkilendirilme yoluyla elektronik taşıma kaydının bir parçası hâline gelen, elektronik taşıma kaydı ile uygun şekilde bağdaştırılabilen bilgiyi de içeren:
- (a) Taşıyanın veya ifa edenin taşıma sözleşmesi kapsamında eşyayı teslim aldığını ispat eden ve
- (b) Taşıma sözleşmesini ispat eden veya içeren, bilgidir.
19. “Devredilebilir elektronik taşıma kaydı”,
- (a) “Emre” veya “devredilebilir” gibi kayıtlarla veya senede uygulanacak hukuk uyarınca aynı etkiyi doğurduğu kabul edilen başka bir kaydın yer aldığı, eşyanın taşıtanın emrine, gönderilenin emrine veya hamiline gönderildiğinin belirtildiği ve “devredilemez” veya “devri mümkün değil” kayıtlarının açıkça yer almadığı; ve
- (b) Kullanımı, 9’uncu maddenin 1’inci fıkrasındaki koşulları karşılayan elektronik taşıma kaydıdır.
20. “Devredilemez elektronik taşıma kaydı”, devredilebilir elektronik taşıma kaydı olmayan elektronik taşıma kaydıdır.
21. Devredilebilir elektronik taşıma kaydının “düzenlenmesi”, kaydın düzenlenmesinden, hüküm ifade etmesi veya geçerliliğinin son bulduğu ana kadar kaydın münhasıran kontrol altında tutulduğunu temin eden usullere uygun bir şekilde düzenlenmesidir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

22. Devredilebilir elektronik taşıma kaydının “devri”, kayıt üzerindeki münhasır kontrolün devredilmesidir.
23. “Sözleşme kayıtları”, taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydında yer alan, taşıma sözleşmesine veya eşyaya ilişkin (sözleşme şartları, el yazısı ile düşülmüş notlar, imzalar ve cirolar da dâhil olmak üzere) her türlü bilgidir.
24. “Eşya”, mal, ticari emtia ve taşıma sözleşmesi ile taşıyanın taşımayı üstlendiği her türlü şeydir ve taşıyan tarafından veya onun hesabına tedarik edilmeyen paket ve her türlü teçhizat ve konteyneri de içerir.
25. “Gemi”, deniz yoluyla eşya taşımak için kullanılan her türlü araçtır.
26. “Konteyner”, eşyanın bir arada tutulması için kullanılan herhangi bir kap, taşınabilir tank veya platform, trampa gövdesi veya benzeri başka bir birim eşya ve bu birim eşyayı tamamlayıcı herhangi bir teçhizattır⁷.
27. “Taşıt”, karayolu veya demiryolu eşya taşıma aracıdır.
28. “Navlun”, taşıma sözleşmesi kapsamında, eşya taşınması için taşıyana ödenecek ücrettir.
29. “Yerleşim yeri”, (a) şirket veya başka bir tüzel kişi veya gerçek veya tüzel kişilerden oluşan derneğin (i) yasal yerleşim veya kuruluş yeri veya kayıtlı idare merkezinden uygulanabilir olanı, (ii) fiilî idare merkezi veya (iii) esas iş yeri, ve (b) gerçek kişinin mutad meskenidir.
30. “Yetkili mahkeme”, Taraf Devlet’te bulunan, ulusal yargılama kuralları uyarınca o Devlet’in mahkemeleri içinden uyuşmazlık üzerinde yargı yetkisini kullanabilen mahkemedir.

⁷ Teçhizat terimi TTK Tasarısı m. 1351 f. 1 b. (1) hükmünden alınmıştır.

Madde 2

Sözleşmenin yorumlanması

Bu Sözleşme'nin yorumlanmasında, Sözleşme'nin milletlerarası niteliği, uygulanmasında yeknesaklığı sağlama ihtiyacı ve milletlerarası ticarete dürüstlük kurallarına uyulması gözetilecektir.

Madde 3

Şekil şartı

19'uncu maddenin 2'nci fıkrası, 23'üncü maddenin 1 ilâ 4'üncü fıkraları, 36'ncı maddenin 1(b), (c) ve (d) bendi, 4(b) bendi, 40'inci maddenin 4(b) bendi, 44'üncü madde, 48'inci maddenin 3'üncü fıkrası; 51'inci maddenin 1(b) bendi; 59'uncu maddenin 1'inci fıkrası, 63'üncü madde; 66'ncı madde; 67'nci maddenin 2'nci fıkrası; 75'inci maddenin 4'üncü fıkrası ve 80'inci maddenin 2 ve 5'inci fıkralarında yer alan bildirim, onay, rıza, sözleşme, beyan ve diğer haberleşmeler yazılı şekilde yapılacaktır. Elektronik haberleşme yolu, bu şekilde haber gönderen ve haberin muhatabı olan kişinin rızası ile kullanılabilir.

Madde 4

Savunmaların uygulanabilirliği ve sorumluluğun sınırı

1. Her türlü adli yargılamada ve tahkim yargılamasında, sözleşme, haksız fiil veya başka bir sebebe dayalı olarak, taşıma sözleşmesi kapsamında eşyanın zıyaı, hasarı veya eşyanın teslim edilmesindeki gecikme veya Sözleşme'de öngörülen diğer borçların ifa edilmemesi sebebiyle,

- (a) Taşıyan veya denizde ifa edene;
- (b) Kaptan, gemi adamları veya gemide çalışan diğer herhangi bir kişiye; veya
- (c) Taşıyanın veya denizde ifa edenin adamlarına,

karşı ileri sürülen istemlerde, bu Sözleşme'de yer alan taşıyan lehine savunma veya sorumluluğun sınırlandırılması imkânı getiren her türlü hüküm uygulanacaktır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

2. Taşıtan, yükleten veya onların alt yüklenicileri, temsilcileri veya adamlarına karşı sözleşme, haksız fiil veya başka bir sebebe dayalı adli yargılamada ve tahkim yargılamasında ileri sürülen istemlerde, bu Sözleşme’de yer alan taşıtan ve yükleten lehine savunma imkânı getiren her türlü hüküm uygulanacaktır.

Bölüm 2

Uygulama alanı

Madde 5

Genel uygulama alanı

1. 6’ncı maddeye tabi olarak, bu Sözleşme, teslim alma ve teslim etme yerlerinin farklı ülkelerde olduğu, ve deniz taşımasının yükleme limanı ve aynı taşımanın boşaltma limanının farklı ülkelerde olması hâlinde taşıma sözleşmesi uyarınca,

- (a) Teslim alma yeri;
- (b) Yükleme limanı;
- (c) Teslim etme yeri; veya
- (d) Boşaltma limanından,

herhangi birinin Taraf Devlet’te bulunduğu taşıma sözleşmelerine uygulanır.

2. Bu Sözleşme hükümleri geminin, taşıyanın, ifa edenlerin, taşıtanın, gönderilenin veya ilgili diğer kimselerin vatandaşlığı dikkate alınmaksızın uygulanır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 6

Özel istisnalar

1. Bu Sözleşme hükümleri düzenli hat taşımacılığı kapsamındaki aşağıdaki sözleşmelere uygulanmaz:

(a) Çarter parti; ve

(b) Geminin veya geminin herhangi bir kısmının kullanımına ilişkin diğer sözleşmeler.

2. Bu Sözleşme hükümleri düzenli hat taşımacılığı niteliğinde olmayan taşımalara uygulanmaz, ancak:

a) Geminin veya belirli bir kısmının kullanımına ilişkin taraflar arasında çarter parti veya başka bir sözleşme bulunmuyor; ve

(b) Taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı düzenlenmiş,

ise Sözleşme hükümleri uygulanır.

Madde 7

Belirli kişilere uygulanması

6'ncı madde dikkate alınmaksızın, bu Sözleşme hükümleri, taşıyan ile çarter partiye veya bu Sözleşme hükümlerinin uygulama alanı dışında kalan diğer bir taşıma sözleşmesine taraf olmayan gönderilen, tasarruf eden ve hamil arasında uygulanır. Ancak, bu Sözleşme hükümleri, 6'ncı madde uyarınca uygulama alanı dışında bırakılan taşıma sözleşmesinin taraflarına⁸ uygulanmaz.

⁸ Sözleşme m. 7 c. 2 hükmünün resmî metninde “*However, this Convention does not apply as between the original parties to a contract of carriage excluded pursuant to article 6*” hükmü yer almaktadır. “*Original parties*” ibaresinin Türkçe’ye tercümesinde yaşanan tereddüt üzerine Sözleşme’nin hazırlık çalışmaları incelenmiştir. Hüküm kaleme alınırken şu iki seçenek gündeme gelmiştir: (1) “*between the carrier and the shipper*”, (2) “*between the original parties*”. Özellikle çarter partiler bakımından yorumda sorun yaşanmaması amacıyla 2’nci seçenek tercih edilmiştir, bkz. *UN, A/CN.9/WG.III/WP.61*, s. 9, par. 42. Nitekim, zaman çarteri sözleşmesinin tarafı “*shipper*” olarak değil, “*charterer*” olarak ifade olunmaktadır. Tercümede “*original*”

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Bölüm 3

Elektronik taşıma kayıtları

Madde 8

Elektronik taşıma kayıtlarının kullanımı ve etkileri

Sözleşme’de yer alan şartlara tabi olarak:

(a) Bu Sözleşme kapsamında taşıma senedinde bulunması gereken her şey, elektronik taşıma kaydının düzenlenmesi ve müteakip kullanımına taşıyan ve taşıtanın rıza göstermesi şartıyla, elektronik taşıma kaydında yer alabilir.

(b) Elektronik taşıma kaydının düzenlenmesi, münhasır kontrolü veya devredilmesi, taşıma senedinin düzenlenmesi, senede zilyetlik veya senedin devredilmesi ile aynı etkiyi doğurur.

Madde 9

Devredilebilir elektronik taşıma kaydının kullanımına ilişkin usul

1. Elektronik taşıma kaydının kullanılması,

(a) Söz konusu kaydın müteakip hamiline keşide edilmesine ve devredilmesine ilişkin yöntem,

(b) Devredilebilir elektronik taşıma kaydının bütünlüğünü muhafaza ettiğine dair güvenceye,

(c) Hamilin hamil olduğunu ispatlayabileceği yöntem; ve

(d) Hamile teslimin gerçekleştiğini doğrulayan, veya 10’uncu maddenin 2’nci fıkrası veya 47’nci maddenin 1(a)(ii) ve (c) bendine uygun olarak elektronik taşıma kaydının etkisi veya geçerliliğinin sona erdiğine dair yöntem,

kelimesinin Türkçe karşılığı kullanılmadan da aynı anlamın sağlanacağı düşüncesiyle sadece “ tarafları” kelimesi kullanılmıştır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

ilişkin usullerin öngörülmesine tabidir.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrasındaki usule sözleşme kayıtlarında atıfta bulunulmalı ve bu usul kolaylıkla doğrulanmalıdır⁹.

Madde 10

Devredilebilir taşıma senedinin veya devredilebilir elektronik taşıma kaydının bir diğeriyle değiştirilmesi¹⁰

1. Devredilebilir taşıma senedi düzenlendikten sonra ve taşıyan ve hamilin, senedi devredilebilir elektronik taşıma kaydı ile değiştirme konusunda anlaşmaları durumunda:

(a) Hamil, devredilebilir taşıma senedini veya birden fazla nüsha düzenlediği takdirde hepsini, taşıyana teslim etmeli;

(b) Taşıyan tarafından hamilin lehine, içinde, devredilebilir taşıma senedinin yerine geçtiği beyanın da yer aldığı devredilebilir elektronik taşıma kaydı düzenlemelidir; ve

(c) Bundan sonra taşıma senedinin etkisi ve geçerliliği son bulur.

2. Devredilebilir elektronik taşıma kaydı düzenlendikten sonra ve taşıyan ve hamilin, bu elektronik taşıma kaydını devredilebilir taşıma senedi ile değiştirme konusunda anlaşmaları durumunda:

(a) Taşıyan, elektronik taşıma kaydının yerine, içinde devredilebilir elektronik taşıma kaydının yerine geçtiği beyanın da yer aldığı devredilebilir taşıma senedi düzenlemelidir; ve

(b) Bundan sonra elektronik taşıma kaydının etkisi ve geçerliliği son bulur.

⁹ Sözleşme'nin resmî İngilizce metninde "*readily ascertainable*" kelimeleri kullanılmıştır. Tercüme hazırlanırken ibarenin Türkçe karşılığı bakımından yaşanan tereddütler sebebiyle Sözleşme'nin hazırlık çalışmaları incelenmiştir. Hazırlık çalışmaları dikkate alınarak "kolaylıkla doğrulanmalı" ibaresinin kullanılmasına karar verilmiştir, bkz. UN, A/CN.9/WG.III/WP.47, s. 8 dn. 34.

¹⁰ Madde başlığında geçen "bir diğeriyle değiştirilmesi" ibaresi resmî İngilizce metindeki "*replacement*" kelimesinin Türkçe karşılığı olarak kullanılmıştır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Bölüm 4

Taşıyanın borçları

Madde 11

Eşyanın taşınması ve teslimi

Taşıyan, bu Sözleşme ve taşıma sözleşmesi hükümlerine uygun olarak, eşyayı varma yerine taşınmalı ve gönderilene teslim etmelidir.

Madde 12

Taşıyanın sorumluluk süresi

1. Bu Sözleşme kapsamında taşıyanın eşya ile ilgili sorumluluk süresi, taşıyanın veya ifa edenin eşyayı teslim alması ile başlar ve eşyanın teslim edilmesi ile sona erer.

2. (a) Teslim alma yeri hukuku veya düzenlemeleri, eşyanın, taşıyanın eşyayı kendilerinden teslim alabileceği bir makama veya başka bir üçüncü kişiye teslim edilmesini öngörüyorsa, taşıyanın sorumluluk süresi, taşıyanın eşyayı bu makam veya başka bir üçüncü kişiden teslim alması ile başlar.

(b) Teslim etme yeri hukuku veya düzenlemeleri, eşyanın, gönderilenin eşyayı kendilerinden teslim alabileceği belirli bir makama veya başka bir üçüncü kişiye teslim edilmesini öngörüyorsa, taşıyanın sorumluluk süresi, taşıyanın eşyayı bu makam veya başka bir üçüncü kişiye teslim etmesi ile sona erer.

3. Taşıyanın sorumluluk süresinin belirlenmesi amacıyla taraflar, eşyayı teslim alma ve teslim etme zamanı ve yeri konusunda anlaşabilirler, ancak taşıma sözleşmesindeki:

(a) Taşıma sözleşmesi uyarınca yüklemenin başlamasını takip eden zamandan sonra eşyanın teslim alındığına; veya

(b) Taşıma sözleşmesi uyarınca boşaltmanın tamamlanmasından önceki bir zamanda eşyanın teslim edildiğine,

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

yönelik şartlar hükümsüzdür.

Madde 13

Özel borçlar

1. Taşıyan 12'nci maddede tanımlanan sorumluluk süresi içinde ve 26'ncı maddeye tabi olarak, eşyayı gereği gibi ve özenli bir şekilde teslim almalı, yüklemeli, elden geçirmeli, istiflemeli, taşınmalı, muhafaza etmeli, özen göstermeli, boşaltmalı ve teslim etmelidir.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrası dikkate alınmaksızın, 4'üncü ve 5'inci ilâ 7'nci bölüm arasındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, taşıyan ve taşıtan eşyanın yüklenmesi, elden geçirilmesi, istiflenmesi veya boşaltılmasının taşıtan, yükleten veya gönderilen tarafından yapılabileceğini kararlaştırabilir. Böyle bir anlaşmaya, sözleşme kayıtlarında atıfta bulunulmalıdır.

Madde 14

Deniz yolculuğuna uygulanacak özel borçlar

Taşıyan deniz yolculuğunun öncesinde, başlangıcında ve yolculuk süresince:

(a) Gemiye denize elverişli hâle getirmek ve bu hâlde muhafaza etmek,

(b) Gemiye gereği gibi gemi adamı sağlamak, gemiyi donatmak ve ikmal etmek, yolculuk süresince yeterli gemi adamı sağlanmış, donatılmış ve ikmal edilmiş bir şekilde gemiyi muhafaza etmek; ve

(c) Eşyanın taşındığı ambar ve geminin diğer bölümlerini ve içinde veya üzerinde eşyanın taşındığı kendisinin sağladığı her türlü konteyneri, eşyanın teslim alınması, taşınması ve muhafaza edilmesi için sağlam ve güvenli şekilde tutmak ve muhafaza etmek için,

gerekli özeni göstermelidir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 15

Tehlike doğurabilecek eşyalar

11 ve 13'üncü madde hükümleri dikkate alınmaksızın, taşıyan veya ifa eden, kişilere, malvarlığına veya çevreye fiilen zarar verme tehlikesi bulunan veya taşıyanın sorumluluk süresi içinde zararlı hâle gelme ihtimali makul bir şekilde anlaşılabilen eşyayı teslim almaktan veya yüklemekten kaçınabilir, ve eşyayı boşaltma, imha etme veya zararsız hâle getirme gibi başkaca benzer makul tedbirler alabilir.

Madde 16

Eşyanın deniz yolculuğu sırasında feda edilmesi

11, 13 ve 14'üncü madde hükümleri dikkate alınmaksızın, taşıyan veya ifa eden, fedakârlığın ortak güvenlik veya müşterek yolculuğa konu olan insan hayatını veya diğer malvarlığını tehlikeden kurtarmak amacıyla makul bir şekilde yapılmış olması şartıyla, eşyayı feda edebilir.

Bölüm 5

Taşıyanın zıya, hasar veya gecikmeden kaynaklanan sorumluluğu

Madde 17

Sorumluluk sebebi

1. İstemde bulunanın zıya, hasar veya gecikmenin veya bunları doğuran veya doğumuna katkıda bulunan olay veya hâllerin, 4'üncü bölümde tanımlanan taşıyanın sorumluluk süresi içinde gerçekleştiğini ispat etmesi durumunda taşıyan, eşyanın zıyaı, hasarı ve teslim edilmesindeki gecikmeden dolayı sorumludur.

2. Taşıyan zıya, hasar veya gecikmenin sebebinin veya sebeplerinden birinin kendi kusuru veya 18'inci maddedeki kişilerin kusurundan kaynaklanmadığını ispat ederse, bu maddenin 1'inci fıkrasında düzenlenen sorumluluğundan kısmen veya tamamen kurtulur.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

3. Taşıyan, bu maddenin 2'nci fıkrasında düzenlendiği şekilde kusursuzluğunu ispat etme imkânına ek olarak, aşağıda yazılı olay veya hâllerin zıya, hasar veya gecikmeye sebep olduğunu veya katkıda bulunduğunu ispat ederse, bu maddenin 1'inci fıkrasında düzenlenen sorumluluğundan kurtulur:

- (a) Mücbir sebep;
- (b) Denizin veya geminin işletilmesine elverişli diğer suların tehlike ve kazaları;
- (c) Savaş, düşmanlık, silahlı çatışma, korsanlık, terörizm, halk ayaklanması ve iç savaş;
- (d) Karantina kısıtlamaları; hükümetler, kamu otoriteleri, yöneticiler veya diğer kişiler tarafından öngörülmuş, taşıyana veya 18'inci maddede geçen kişilere atfedilemeyen alıkoyma, ihtiyati haciz veya el koyma da dâhil her türlü müdahale ve engeller;
- (e) Grev, lokavt, iş durdurma veya diğer çalışma engelleri;
- (f) Gemide yangın;
- (g) Gerekli özenin gösterilmesine rağmen keşfedilemeyen sonraki ayıplar;
- (h) Taşıtan, yükleten veya tasarruf edenin veya 33 veya 34'üncü maddeler uyarınca taşıtanın veya yükletenin hareketlerinden sorumlu olduğu diğer kişilerin fiil veya ihmalleri;
- (i) Taşıyan veya ifa eden söz konusu işlemi taşıtan, yükleten veya gönderilen hesabına gerçekleştirmediği sürece, 13'üncü maddenin 2'nci fıkrası kapsamında yapılan anlaşmaya uygun olarak gerçekleştirilen yükleme, elden geçirme, istif veya boşaltma;
- (j) Eşyanın gizli ayıpları veya kendisine özgü cins ve niteliğinden kaynaklanan hacimde veya ağırlıkta fire veya herhangi bir diğer zıya veya hasar;
- (k) Taşıyan tarafından veya onun hesabına gerçekleştirilmemiş ambalajlama veya işaretlemedeki yetersizlik veya bozukluklar;
- (l) Denizde can kurtarma veya kurtarma teşebbüsü;

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

- (m) Denizde eşya kurtarma veya kurtarma teşebbüsü için alınan makul önlemler;
- (n) evre zararını önleme veya önleme teşebbüsü için alınan makul önlemler;
- (o) Taşıyanın, 15 ve 16'ncı maddeler uyarınca kendisine tanınan yetkilere uygun eylemleri.

4. Bu maddenin 3'üncü fıkrası dikkate alınmaksızın, taşıyan:

(a) İstem sahibinin, taşıyanın veya 18'inci maddede geçen kişilerin kusurunun taşıyanın dayandığı olay veya hâllere sebep olduğu veya katkıda bulunduğunu ispat etmesi; veya

(b) İstem sahibinin zıya, hasar veya gecikmenin, bu maddenin 3'üncü fıkrasında yer almayan bir olay veya hâlden kaynaklandığını ispat etmesi ve taşıyanın bu olay veya hâlin kendi kusuru veya 18'inci maddede geçen kişilerin kusurundan kaynaklanmadığını ispat edememesi durumunda;

zıya, hasar veya gecikmeden kısmen veya tamamen sorumludur.

5. Bu maddenin 3'üncü fıkrası dikkate alınmaksızın taşıyan, zıya, hasar veya gecikmenin tamamı veya bir kısmından;

(a) İstem sahibinin (i) geminin denize elverişsizliği; (ii) gemiye yeterli gemi adamı sağlanmaması, geminin gereği gibi donatılmaması veya ikmal edilmemesi; veya (iii) eşyanın taşındığı ambarların veya geminin diğer bölümlerinin veya içinde veya üzerinde eşyanın taşındığı taşıyanın sağladığı konteynerlerin, eşyanın teslim alınması, taşınması veya muhafaza edilmesi için sağlam ve güvenli olmamasının zıya, hasar veya gecikmeye sebebiyet verdiğini veya büyük olasılıkla sebebiyet verdiğini veya katkıda bulunduğunu ispatlaması; ve

(b) Taşıyanın, (i) bu maddenin 5'inci fıkrasının (a) bendinde yazılı olay veya hâllerin zıya, hasar veya gecikmeye sebebiyet vermediğini; veya (b) 14'üncü maddeye uygun olarak gerekli özeni gösterme borcunu ifa ettiğini ispat edememesi;

durumunda sorumlu olacaktır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

6. Taşıyan bu madde kapsamında sorumluluğunun belirli bir kısmından kurtulduğu takdirde, zıya, hasar veya gecikmenin, bu madde kapsamında kendisine sorumluluk atfedilen olay veya hâllerin sebebiyet verdiği ilgili kısmından sorumlu olacaktır.

Madde 18

Taşıyanın diğer kişiler için sorumluluğu

Taşıyan,

- (a) Herhangi bir ifa edenin,
- (b) Geminin kaptanı veya gemi adamlarının;
- (c) Taşıyanın veya ifa edenin adamlarının; veya

(d) Taşıyanın taşıma sözleşmesi uyarınca üstlendiği borçları, taşıyanın istemi veya taşıyanın gözetimi veya denetimi altında doğrudan veya dolaylı olarak yerine getiren veya yerine getirmeyi üstlenen diğer başka kişilerin,

fiil veya ihmalleri sebebiyle bu Sözleşme kapsamındaki borçlarının ifa edilmemesinden sorumludur.

Madde 19

Denizde ifa edenin sorumluluğu

1. Denizde ifa eden bu Sözleşme kapsamında taşıyanın tabi olduğu borç ve sorumluluklara tabidir ve bu Sözleşme'ye göre taşıyanın sahip olduğu savunma ve sorumluluk sınırlarını ileri sürmeye aşağıdaki şartların gerçekleşmesi hâlinde yetkilidir:

(a) Denizde ifa edenin taşıma konusu eşyayı, Taraf Devletler'den birinde teslim alması veya Taraf Devletler'den birinde teslim etmesi veya eşya ile ilgili faaliyetlerini Taraf Devletler'den birinin limanında gerçekleştirmesi; ve

(b) Zıya, hasar veya gecikmeye sebebiyet veren olayın: (i) eşyanın geminin yükleme limanına ulaşması ile gemiden boşaltıldığı limandan ayrılması arasında geçen

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

sürede; (ii) denizde ifa edenin eşyanın zilyetliğine sahip olduğu sürede; veya (iii) taşıma sözleşmesinde öngörülen faaliyetlerin yerine getirilmesine katılım göstermesi şartıyla herhangi bir başka zamanda, meydana gelmesi.

2. Taşıyanın bu Sözleşme kapsamındaki borçlarından başka bir borcu üstlenmesi, veya bu Sözleşme’de belirlenmiş sorumluluk sınırlarından daha yüksek bir sorumluluk sınırını kabul etmesi durumunda, bu borç ve yüksek sınırları açıkça kabul etmeyen denizde ifa eden bu anlaşma ile bağlı olmaz.

3. Bu maddenin 1’inci fıkrasındaki şartlar uyarınca, denizde ifa eden, taşıyanın taşıma sözleşmesi kapsamındaki borçlarının yerine getirilmesini kendisine devrettiği kişinin fiil veya ihmalden, bu Sözleşme’deki borçlarını ifa etmediği gerekçesi ile sorumludur.

4. Bu Sözleşme’deki hiçbir hüküm, geminin kaptanına veya gemi adamlarına veya taşıyan veya denizde ifa edenin adamına sorumluluk yüklemesiz.

Madde 20

Birlikte ve müteselsil sorumluluk

1. Eşyanın zıyaı, hasarı veya teslim edilmesindeki gecikmeden, taşıyan ile birlikte bir veya birden fazla denizde ifa edenin sorumlu olması hâlinde, bu kişilerin sorumlulukları, Sözleşme’de belirlenen sınırlar dâhilinde birlikte ve müteselsildir.

2. 61’inci madde saklı kalmak kaydıyla, bütün bu kişilerin toplam sorumluluğu, Sözleşme’de düzenlenen toplam sorumluluk sınırını aşamaz.

Madde 21

Gecikme

Eşya, taşıma sözleşmesinde belirtilen varma yerinde, taraflarca kararlaştırılan süre içinde teslim edilmediği takdirde teslimde gecikme gerçekleşir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 22

Tazminatın hesaplanması

1. 59'uncu maddeye tabi olmak şartıyla, eşyanın zıyaı veya hasarı sebebiyle taşıyan tarafından ödenecek olan tazminat 43'üncü madde uyarınca belirlenen eşyanın teslim yeri ve zamanındaki değeri esas alınarak hesaplanır.
2. Eşyanın değeri, eşyanın borsa fiyatına veya böyle bir fiyat yoksa eşyanın cari piyasa fiyatına veya eşyanın borsa fiyatı ve cari piyasa fiyatının da yokluğu hâlinde, teslim yerindeki aynı nitelikte ve kalitedeki eşyanın olağan değeri esas alınarak belirlenir¹¹.
3. Taşıyan ve taşıtanın, 16'ncı bölüm sınırları içinde tazminatın başka bir şekilde hesaplanmasını kararlaştırmaları haricinde, eşyanın zıyaı veya hasarı durumunda, taşıyan, bu maddenin 1 ve 2'nci fıkrasında belirlenen tazminatın ötesinde bir tazminat ödemekle sorumlu değildir.

Madde 23

Zıya, hasar veya gecikmenin bildirimi

1. Eşyanın teslim alınmasından önce veya teslimi anında, veya, zıya veya hasar haricen belli değilse eşyanın tesliminden itibaren yedi iş günü içinde teslim yerinde zıya veya hasarın genel niteliğini belirten bildirim yapılmazsa, aksi ispatlanmadığı sürece, taşıyanın eşyayı sözleşme kayıtlarında belirtildiği şekilde teslim ettiği kabul edilir.
2. Taşıyan veya ifa edene bu maddede düzenlenen bildirim yapılmaması, eşyanın zıya ve hasarı için bu Sözleşme'de düzenlenen tazminat isteme hakkını etkilemediği gibi, 17'nci madde düzenlenen ispat külfeti dağılımını da etkilemez.
3. Eşyanın kendisine teslim edildiği kişi ile sorumluluğun yöneltildiği taşıyan veya denizde ifa edenin birlikte katıldıkları muayene sonucunda zıya veya hasarın tespit edilmesi durumunda, bu maddede öngörülen bildirim yapılması gerekli değildir.

¹¹ Bu fıkranın tercümesinde TTK Tasarısı m. 1186 f. 2 hükmü esas alınmıştır. Bu hükmün mehzızı Konişmentoya Müteallik Bazı Kaidelerin Tevhidi Hakkındaki Milletlerarası Sözleşmeyi Değiştiren Protokol ("1968 Visby Kuralları") m. 4 par. 5 hükmüdür. 1968 Visby Kurallarının ilgili hükmü ile Sözleşme'nin bu fıkrası aynı şekilde kaleme alınmıştır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

4. Eşyanın teslim edilmesini takip eden yirmi bir gün içinde gecikmeden kaynaklanan zarar taşıyana bildirilmediği takdirde, gecikmeden kaynaklı tazminat ödenmez.

5. Eşyayı teslim eden ifa edene bu madde uyarınca yapılan bildirim, taşıyana yapılmış gibi ve taşıyana yapılan her bildirim de denizde ifa edene yapılmış gibi hüküm ifade eder.

6. Fiilî veya olası zıya veya hasar hâlinde, uyuşmazlığın tarafları, eşyanın muayene edilmesi ve sayılması için birbirlerine her türlü makul imkânı ve eşyanın taşınması ile ilgili kayıt ve belgelere erişimi sağlamalıdır.

Bölüm 6

Taşımanın özel kısımları için ek hükümler

Madde 24

Rotadan Sapma

Rotadan sapma, uygulanacak hukuk uyarınca taşıyanın borçlarının ifa edilmemesi sonucunu doğuruyorsa, 61'inci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, sırf sapmanın kendisi taşıyan veya denizde ifa edeni, bu Sözleşme'de düzenlenen herhangi bir savunma veya sınırdan mahrum bırakmaz.

Madde 25

Gemideki güverte yükü

1. Eşya geminin güvertesinde ancak şu hâllerde taşınabilir:

(a) Bu şekilde taşıma mevzuat gereği zorunluysa;

(b) Eşyanın konteynerin içinde veya üzerinde veya güverte taşınmasına elverişli bir taşıtta taşınması ve güvertenin özel olarak bu konteyner veya taşıtları taşımaya tahsis edilmiş olması; veya

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(c) Güverte taşımasının taşıma sözleşmesine veya söz konusu ticari alanın örf ve âdet, teamül veya uygulamalarına uygunluk göstermesi.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrasına uygun olarak güvertede taşınan eşyanın zıyaı, hasarı veya geç teslim edilmesi durumunda, bu Sözleşme'nin taşıyanın sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulama alanı bulur, ancak; bu maddenin 1'inci fıkrasının (a) veya (c) bendlerine uygun olarak taşınan eşyanın, eşyanın güvertede taşınması ile ilgili özel rizikolar sebebiyle zarar görmesi hâlinde taşıyan, eşyanın zıyaı veya hasarı veya teslimdeki gecikmeden dolayı sorumlu değildir.

3. Bu maddenin 1'inci fıkrasında izin verilen hâllerin dışında eşyanın güvertede taşınması hâlinde taşıyan, eşyanın sırf güvertede taşınmasından kaynaklanan zıya veya hasar veya teslimdeki gecikmeden sorumludur ve 17'nci maddede tanınan savunmaları ileri süremez.

4. Sözleşme kayıtlarında eşyanın güvertede taşınabileceğinin belirtilmemesi hâlinde, taşıyan, devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydının iyiniyetli hamiline karşı bu maddenin 1'inci fıkrasının (c) bendi hükmünü ileri süremez.

5. Taşıyan ve taşıtan eşyanın güverte altında taşınacağını açıkça kararlaştırmışsa, zıya, hasar veya teslimdeki gecikmenin eşyanın güvertede taşınmasından kaynaklanması durumunda taşıyan, eşyanın zıyaı, hasarı veya teslim edilmesindeki gecikmeden kaynaklanan sorumluluğunu sınırlayamaz.

Madde 26

Deniz taşımasından önceki veya onu takip eden taşıma

Eşyanın zıyaı veya hasarı veya eşyanın teslim edilmesinde gecikmeye sebebiyet veren olay veya hâlin, taşıyanın sorumluluk süresi içinde ve fakat eşyanın münhasıran gemiye yüklenmesinden önce veya münhasıran gemiden boşaltılmasından sonra gerçekleşmesi hâlinde, bu Sözleşme hükümleri zıya, hasar veya gecikmeye sebebiyet veren olay veya hâlin gerçekleştiği zamanda yürürlükte olan, diğer bir milletlerarası belge yerine şu şartlarla öncelikli olarak uygulanmaz:

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(a) Eşyanın zıyaı, hasarı veya teslim edilmesinde gecikmeye sebebiyet veren olay veya hâlin gerçekleştiği taşıma aşamasına yönelik taşıtanın taşıyanla doğrudan ayrı bir taşıma sözleşmesi kurmuş olması ihtimalinde, söz konusu milletlerarası belge hükümlerinin taşıyanın bütün faaliyetlerine veya faaliyetlerinin bir kısmına uygulanabilir olması durumunda;

(b) Milletlerarası sözleşmenin taşıyanın sorumluluğu, sorumluluğunun sınırı veya yargı yoluna başvurma süresi hakkında özel hükümler içermesi durumunda; ve

(c) Milletlerarası belgeden, tamamen veya taşıtanın zararına olacak şekilde sözleşme yoluyla ayrılmanın mümkün olmaması durumunda.

Bölüm 7

Taşıtanın taşıyana karşı borçları

Madde 27

Taşıma için teslim

1. Taşıma sözleşmesinde aksi kararlaştırılmadığı sürece, taşıtan eşyaları taşımaya hazır hâlde teslim etmelidir. Her hâlükarda taşıtan, eşyayı, eşyanın yüklenmesi, elden geçirilmesi, istifi, sabitlenmesi ve muhafazası ve boşatılması dâhil olmak üzere kararlaştırılan taşımaya dayanıklı bir şekilde ve herhangi bir kişi veya malvarlığı zararına sebebiyet vermeyecek durumda teslim etmelidir.

2. Taşıtan, 13'üncü maddenin 2'nci fıkrasına uygun olarak kurulan sözleşme çerçevesinde üstlendiği borçları gereği gibi ve özenle yerine getirmelidir.

3. Konteynerin paketlenmesi veya taşıta yüklemenin taşıtan tarafından gerçekleştirilmesi hâlinde, içerik, konteynerin veya taşıtanın içerisine veya üzerine, herhangi bir kişi veya malvarlığı zararına sebebiyet vermeyecek şekilde taşıtan tarafından istiflenmeli, sabitlenmeli ve muhafaza edilmelidir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 28

Taşıtan ve taşıyan arasında bilgi ve talimat sağlanmasında işbirliği

Taşıyan ve taşıtan; eşyanın gereği gibi elden geçirilmesi ve taşınması için kendi aralarındaki gerekli bilgi ve talimat istemlerine; bilginin kendisinden istemde bulunulmanın hâkimiyetinde olması veya talimatları kendisinden istemde bulunulan tarafın uygun bir şekilde sağlama imkânının bulunması ve bunların istemde bulunan tarafa başkaca makul bir şekilde sağlanmasının mümkün olmaması durumunda; karşılık vermelidir.

Madde 29

Taşıtanın bilgi, talimat ve belge sağlama borcu

1. Taşıtan, taşıyan tarafından başkaca makul bir şekilde sağlanması mümkün olmayan ve,

(a) Taşıyan veya ifa eden tarafından alınması gerekli önlemler dâhil olmak üzere eşyanın gereği gibi elden geçirilmesi ve taşınması; ve

(b) Taşıyanın ihtiyaç duyduğu bilgi, talimat ve belgeleri zamanında taşıtana bildirmesi şartıyla, kararlaştırılan taşıma bakımından taşıyanın uyması gerekli kanun, düzenleme ve kamu makamlarının diğer talimatları,

için gerekli olan, eşyaya ilişkin bilgi, talimat ve belgeleri zamanında taşıyana sağlamalıdır.

2. Bu maddedeki hiçbir hüküm, kararlaştırılan taşımaya konu olan eşyaya ilişkin kanun, düzenleme veya kamu makamlarının diğer talimatları gereğince belirli bilgi, talimat ve belgelerin sağlanması ile ilgili herhangi bir borcu etkilemez.

Madde 30

Taşıtanın taşıyana karşı sorumluluğunun dayanağı

1. Zıya veya hasarın taşıtanın bu Sözleşme’de düzenlenen borçlarını ifa etmemesi sebebiyle doğduğunun taşıyan tarafından ispat edilmesi durumunda, taşıtan taşıyanın uğradığı zıya veya hasardan sorumludur.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

2. 31'inci maddenin 2'nci fıkrası ve 32'nci maddede düzenlenen borçların taşıtan tarafından ifa edilmemesi sebebiyle ortaya çıkan zıya veya hasar dışında, taşıtan, zararın sebebi veya sebeplerinden birinin kendi veya 34'üncü maddede belirtilen kişilerin kusuruna dayanmaması durumunda sorumluluktan kısmen veya tamamen kurtulur.

3. Taşıtan bu madde uyarınca sorumluluktan kısmen kurtulduğunda, sadece zıya veya hasarın kendisinin veya 34'üncü maddede belirtilen kişilerin kusuruna atfedilebilen kısmından sorumludur.

Madde 31

Sözleşme kayıtlarının oluşturulması için gerekli bilgi

1. Taşıtan, taşıyana sözleşme kayıtlarının oluşturulması ve taşıma senedinin veya elektronik taşıma kaydının düzenlenmesi için; 36'ncı maddenin 1'inci fıkrasında yer alan hususları; sözleşme kayıtlarında taşıtan olarak belirlenecek olan kişinin adı ve soyadı veya ticaret unvanını¹²; varsa gönderilenin adı ve soyadı veya ticaret unvanı; varsa taşıma senedinin veya elektronik taşıma kaydının emrine düzenleneceği kişinin adı ve soyadı veya ticaret unvanı da dâhil olmak üzere gerekli bilgileri zamanında sağlamalıdır.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrasına uygun bir şekilde taşıyana iletilen bilginin, iletim zamanındaki doğruluğunun taşıtan tarafından garanti edildiği kabul edilir. Bilginin doğru olmamasından kaynaklanan zıya veya hasar sebebiyle taşıtan taşıyana karşı tazminat öder.

Madde 32

Tehlikeli eşya hakkında özel kurallar

Eşya, kendi doğası veya niteliği itibarıyla herhangi bir kişi, malvarlığı veya çevre zararına yol açıyor veya yol açma tehlikesi makul bir şekilde mümkün gözüküyorsa:

(a) Taşıtan, taşıyanı eşyanın tehlikeli niteliği ve özelliği hakkında, eşyanın taşıyan veya ifa edene teslim edilmesinden makul bir zaman önce, bilgilendirmelidir. Taşıtan bu borcunu ifa etmez ve taşıyan veya ifa eden tehlikeli nitelik ve özellik hakkında başkaca

¹² Sözleşme metninde geçen "name" kelimesi, TTK Tasarısı m. 1229 f. 1 b. (c) hükmü esas alınarak "adı ve soyadı veya ticaret unvanı" olarak tercüme edilmiştir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

yollardan bilgi sahibi olmaz ise, taşıtan bilgilendirme borcuna aykırılık sebebiyle gerçekleşen zıya veya hasardan taşıyana karşı sorumludur; ve

(b) Taşıtan kararlaştırılan taşımanın herhangi bir kısmına uygulanacak kanun, düzenleme veya kamu makamlarının diğer talimatlarına uygun olarak, tehlikeli eşyayı işaretlemeli veya etiketlemelidir. Taşıtan, bu borcunu ifa etmemesi sebebiyle gerçekleşen zıya veya hasardan taşıyana karşı sorumludur.

Madde 33

Taşıtanın hak ve borçlarının yükleten tarafından üstlenilmesi

1. Yükleten, bu bölüm ve 55'inci madde çerçevesinde taşıtanın borç ve sorumluluklarına tabidir, ve bu bölüm ve 13'üncü bölümde taşıtana tanınan hak ve savunmalardan da yararlanır.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrası taşıtanın borç, sorumluluk, hak veya savunmalarında herhangi bir değişiklik meydana getirmez.

Madde 34

Taşıtanın diğer kişiler için sorumluluğu

Taşıtan, adamları, temsilcileri ve alt yüklenicileri de dâhil olmak üzere, kendisine yüklenen borçların ifasını bıraktığı her kişinin fiili veya ihmali sebebiyle bu Sözleşme kapsamındaki borçlarının ifa edilmemesinden sorumludur, ancak taşıtanın kendi borçlarının yerine getirilmesini taşıyan veya taşıyanın hesabına faaliyette bulunan ifa edene bıraktığı durumlarda, bu kişilerin fiil veya ihmallerinden dolayı taşıtan sorumlu değildir.

Bölüm 8

Taşıma senetleri ve elektronik taşıma kayıtları

Madde 35

Taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydının düzenlenmesi

Taşıtan ve taşıyanın taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı kullanılmaması konusunda anlaşmaları veya taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı kullanılmamasının ticari örf ve âdet, teamül veya uygulamalara uygun olması hâlleri dışında, eşyanın taşıma için taşıyan veya ifa edene teslim edilmesi üzerine, taşıtan veya, taşıtanın rıza göstermesi hâlinde yükleten, taşıtanın seçimine uygun olarak:

(a) Devredilemez taşıma senedi veya; 8'inci maddenin (a) bendi uyarınca, devredilemez elektronik taşıma kaydını; veya

(b) Taşıtan ve taşıyanın devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydı kullanılmaması konusunda anlaşmaları veya taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı kullanılmamasının ticari örf ve âdet, teamül veya uygulamalara uygun olması hâlleri dışında, uygun bir devredilebilir taşıma senedi veya 8'inci maddenin (a) bendi uyarınca devredilebilir elektronik taşıma kaydını,

taşıyandan talep etmeye yetkilidir.

Madde 36

Sözleşme kayıtları

1. 35'inci maddede öngörülen taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydında yer alan sözleşme kayıtları, taşıtan tarafından bildirilen aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- (a) Taşınacak eşyanın tanımı;
- (b) Eşyanın ayırt edilmesi için gerekli ayırıcı işaretler;
- (c) Paket veya parça sayısı veya eşyanın miktarı; ve

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(d) Taşıtan tarafından bildirildiği takdirde eşyanın ağırlığı.

2. 35'inci maddede öngörülen taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydındaki sözleşme kayıtları şu bilgileri de içermelidir:

(a) Eşyanın, taşıyan veya ifa eden tarafından taşıma amacıyla teslim alındığı andaki haricen belli olan hâl ve durumuna ilişkin açıklama;

(b) Taşıyanın adı ve soyadı veya ticaret unvanı ile adresi;

(c) Taşıyan veya ifa edenin eşyayı teslim aldığı tarih veya eşyanın gemiye yüklendiği tarih veya taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydının düzenlendiği tarih; ve

(d) Taşıma senedinin devredilebilir olması ve birden fazla nüsha olarak düzenlenmesi hâlinde, devredilebilir taşıma senedinin kaç nüsha hâlinde düzenlendiği.

3. 35'inci maddede öngörülen taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydındaki sözleşme kayıtları ayrıca şu bilgileri içermelidir:

(a) Taşıtan tarafından bildirilmişse, gönderilenin adı ve soyadı veya ticaret unvanı ile adresi;

(b) Taşıma sözleşmesinde belirlenmişse, geminin adı;

(c) Teslim alma yeri ve taşıyan tarafından bildirilmişse, teslim etme yeri; ve

(d) Taşıma sözleşmesinde bildirilmişse, yükleme limanı ve boşaltma limanı.

4. Bu madde kapsamında, bu maddenin 2(a) bendinde geçen “eşyanın haricen belli olan hâl ve durumu” ibaresi,

(a) Taşıtanın ambalajlanmış eşyayı taşıyan veya ifa edene teslim ettiği anda eşyanın makul harici muayenesine; ve

(b) Taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı düzenlenmeden önce taşıyan veya ifa eden tarafından gerçekleştirilen her türlü ek muayenelere,

dayanan eşyanın hâl ve durumunu ifade eder.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 37

Taşıyanın kimliği

1. Sözleşme kayıtlarında taşıyanın ismen belirlenmiş olması durumunda, taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydında taşıyanın kimliğine ilişkin yer alan diğer bilgiler, sözleşme kayıtları ile farklılık gösterdiği ölçüde herhangi bir etki doğurmaz.
2. 36'ncı maddenin 2(b) bendi kapsamında sözleşme kayıtlarında herhangi bir kişi taşıyan olarak gösterilmemiş ve fakat sözleşme kayıtlarından eşyanın ismen belirli bir gemiye yüklendiği anlaşılıyorsa, söz konusu geminin sicile kayıtlı maliki taşıyan sayılır, ancak sicile kayıtlı malikin, taşıma esnasında geminin çıplak gemi kirasına konu olduğunu ispatlaması ve kiracının kimliğini ispat etmesi ve adresini göstermesi hâlinde, söz konusu çıplak gemi kiracısı taşıyan sayılır. Sicile kayıtlı malik ayrıca, taşıyanın kimliğini tespit ederek ve adresini bildirerek kendisinin taşıyan sayıldığına ilişkin karinenin aksini ispat edebilir. Çıplak gemi kiracısı da taşıyan sayıldığına ilişkin karinenin aksini aynı şekilde ispat edebilir.
3. Bu maddede yer alan hiçbir hüküm, istem sahibinin, taşıyanın sözleşme kayıtlarında tanımlanan kişi veya bu maddenin 2'nci fıkrası uyarınca belirlenen kişiden bir başkası olduğunu ispatlamasını engellemez.

Madde 38

İmza

1. Taşıma senedi taşıyan veya onun hesabına hareket eden bir kişi tarafından imzalanmalıdır.
2. Elektronik taşıma kaydı taşıyan veya onun hesabına hareket eden bir kişinin elektronik imzasını taşımalıdır. Bu yöndeki elektronik imza, elektronik taşıma kaydındaki imza sahibinin kimliğini belirlemeli ve taşıyanın elektronik taşıma kaydını onayladığını göstermelidir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 39

Sözleşme kayıtlarındaki boşluklar

1. 36'ncı maddenin 1, 2 veya 3'üncü fıkralarındaki sözleşme kayıtlarından bir veya bir kaçının eksik veya hatalı olması, tek başına taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydının hukuki niteliğini veya geçerliliğini etkilemez.

2. Sözleşme kayıtlarında tarihin yer alması ancak neyi işaret ettiğinin belirtilmemesi¹³ durumunda, tarih;

(a) Sözleşme kayıtlarında eşyanın gemiye yüklendiği belirtilmişse, taşıma senedinde veya elektronik taşıma kaydında belirtilen eşyanın tamamının gemiye yüklendiği tarih; veya

(b) Sözleşme kayıtlarında eşyanın gemiye yüklendiği belirtilmemişse, taşıyan veya ifa edenin eşyayı teslim aldığı tarih,

olarak kabul edilir.

3. Taşıyan veya ifa edenin eşyayı teslim aldığı tarihte eşyanın haricen belli olan hâl ve durumu sözleşme kayıtlarında belirtilmemişse, taşıyan veya ifa edenin eşyayı teslim aldığı tarihte eşyanın haricen iyi hâl ve durumda olduğunun sözleşme kayıtlarında belirtildiği kabul edilir.

Madde 40

Sözleşme kayıtlarında eşyaya ilişkin yer alan bilgilere çekince konulması

1. Taşıtan tarafından bildirilen bilgilerin doğruluğu bakımından sorumluluk üstlenmek istemediğini açıklamak isteyen taşıyan, aşağıdaki hâllerde 36'ncı maddenin 1'inci fıkrasındaki bilgilere çekince koymalıdır:

¹³ Sözleşmenin resmî İngilizce metninde “*If the contract particulars include the date but fail to indicate its significance...*” cümlesi yer almaktadır. “*Indicate its significance*” kelimelerinin Türkçe'ye tercümesinde yaşanan tereddütler üzerine Sözleşme'nin hazırlık çalışmaları incelenmiştir. Bu hükmün Sözleşme'ye yanlış tarihli konişmento düzenlenmesinde yaşanan sorunları gidermek amacıyla alındığı görülmüştür, bkz. UN, A/CN.9/WG.III/WP.21, s. 50, par. 155.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(a) Taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydında yer alan herhangi temel bir açıklamanın yanlış veya hatalı olduğunun taşıyan tarafından gerçekten biliniyor olması¹⁴; veya

(b) Taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydında yer alan temel bir bilginin yanlış veya yanıltıcı olduğuna dair taşıyanın haklı sebebe dayanan şüphesinin olması.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrası saklı kalmak şartıyla taşıyan, 36'ncı maddenin 1'inci fıkrasında belirtilen bilgiye bu maddenin 3 ve 4'üncü fıkralarında belirtilen hâllerde ve şekilde, taşıtan tarafından bildirilen bilginin doğruluğu ile ilgili olarak sorumluluk üstlenmeyeceğini belirten bir çekince koyabilir.

3. Eşyanın taşıma için kapalı konteyner veya taşıt içinde taşıyan veya ifa edene teslim edilmemesi, veya kapalı konteyner veya taşıt içinde teslim edilen eşyanın taşıyan veya ifa eden tarafından fiilen muayene edilmesi hâlinde, taşıyan, 36'ncı maddenin 1'inci fıkrasında belirtilen bilgiye,

(a) Taşıyanın taşıtan tarafından bildirilen bilgiyi fiziksel olarak veya ticari bakımdan makul bir şekilde muayene etmesinin mümkün olmaması hâlinde, hangi bilgiyi kontrol etme imkânına sahip olmadığını belirten; veya

(b) Taşıyanın, taşıtanın bildirdiği bilginin hatalı olduğuna inanmasının haklı sebeplere dayanması hâlinde, doğru olduğuna haklı bir sebeple inandığı bilgiyi gösteren, bir çekince koyabilir.

4. Eşyanın taşıma için kapalı bir konteyner veya taşıt içinde taşıyan veya ifa edene teslim edilmesi hâlinde, taşıyan

(a) 36'ncı maddenin 1(a), (b) veya (c) bentlerindeki bilgi hakkında,

(i) Konteyner veya taşıtın içindeki eşyanın taşıyan veya ifa eden tarafından gerçekten muayene edilmemesi; ve

¹⁴ Sözleşme'nin resmî İngilizce metninde "*actual knowledge*" şartı aranmaktadır. Taşıyan, taşıtan tarafından Sözleşme m. 36 f. 1 kapsamında kendisine bildirilen ve taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydında yer alan bilgilerdeki hatayı ancak gerçekten biliyor olması halinde çekince koyabilecek ve böylece bilgilerin doğruluğu bakımından sorumluluktan kurtulabilecektir.

(ii) Gerek taşıyan, gerekse ifa edenin taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı düzenlenmeden önce konteyner veya taşıtın içeriği hakkında herhangi bir şekilde doğrudan bilgisinin bulunmaması; ve

(b) 36'ncı maddenin 1(d) bendinde geçen bilgi hakkında,

(i) Gerek taşıyan, gerekse ifa edenin konteyner veya taşıtı tartmaması ve taşıtan ve taşıyanın konteyner veya taşıtın taşıma öncesinde tartılacağı ve ağırlığın sözleşme kayıtlarına dâhil olacağını kararlaştırmış olmaması; veya

(ii) Konteyner veya taşıtın ağırlığının kontrol edilmesinin fiziksel yönden elverişli veya ticari yönden makul olmaması,

hâllerinde çekince koyabilir.

Madde 41

Sözleşme kayıtlarının ispat kuvveti

Taşıyanın 40'ıncı maddedeki hâl ve şekilde sözleşme kayıtlarına çekince koyması saklı kalmak kaydıyla:

(a) Taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı, taşıyanın eşyayı sözleşme kayıtlarında belirtildiği şekilde teslim aldığına dair karine teşkil eder;

(b) Sözleşme kayıtlarının,

(i) İyiniyetli üçüncü kişiye devredilmiş, devredilebilir taşıma senedinin veya devredilebilir elektronik taşıma kaydının içinde yer alması; veya

(ii) Eşyanın teslimi için senedin teslim edilmesi gerektiğini belirten, devredilemez taşıma senedinin içinde yer alması ve iyiniyetli gönderilene devredilmiş olması;

hâllerinde herhangi bir sözleşme kaydının aksi taşıyan tarafından ispat edilemez.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(c) Devredilemez taşıma senedi veya devredilemez elektronik taşıma kaydının içinde yer alan herhangi bir sözleşme kaydına güvenerek hareket eden iyiniyetli gönderilene karşı,

(i) Taşıyan tarafından bildirilmesi hâlinde 36'ncı maddenin 1'inci fıkrasında öngörülen sözleşme kayıtlarının;

(ii) Konteynerlerin sayısı, cinsi ve belirleyici numarası, ve fakat konteyner mührünün belirleyici numarası hariç olmak üzere; ve

(iii) 36'ncı maddenin 2'nci fıkrasında öngörülen sözleşme kayıtlarının,

aksinin taşıyan tarafından ispatlanması mümkün değildir.

Madde 42

“Navlun peşin ödenmiştir”

Sözleşme kayıtlarında “navlun peşin ödenmiştir” kaydı veya bu nitelikteki benzer bir kaydın bulunması hâlinde, taşıyan yetkili hamil veya gönderilene karşı navlunun ödenmediğini ileri süremez. Bu madde hükmü yetkili hamil veya gönderilenin aynı zamanda taşıtan olması hâlinde uygulanmaz.

Bölüm 9

Eşyanın teslimi

Madde 43

Teslimin kabul edilmesi yükümlülüğü

Eşya varma yerine vardığında, taşıma sözleşmesine göre eşyanın teslim edilmesini talep eden gönderilen, taşıma sözleşmesinde kararlaştırılan zamanda veya zaman aralığında ve yerde eşyayı teslim almakla veya, bu yönde bir anlaşmanın bulunmaması hâlinde, sözleşme

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

şartları, ticari örf ve âdet, teamül ve uygulamalar dikkate alınarak teslimin makul bir şekilde kabul edilmesinin beklenebileceği zaman ve yerde eşyayı teslim almalıdır.

Madde 44

Teslimi onaylama yükümlülüğü

Eşyayı teslim eden taşıyanın veya ifa edenin istemi üzerine gönderilen, teslim yeri âdetlerine uygun bir şekilde eşyayı taşıyan veya ifa edenden teslim aldığı onaylamalıdır. Gönderilenin teslim aldığı onaylamaması durumunda, taşıyan teslimden kaçınabilir.

Madde 45

Devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydı düzenlenmediği durumlarda teslim

Devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydının düzenlenmediği durumlarda:

(a) Taşıyan eşyayı 43'üncü maddede belirtilen zaman ve yerde gönderilene teslim etmelidir. Gönderilen olduğunu iddia eden ve fakat taşıyanın istemi üzerine kendisinin gönderilen olduğunu gereği gibi ispatlayamayan kişiye teslim, taşıyan tarafından reddedilebilir;

(b) Gönderilenin adı, soyadı veya ticaret unvanı ile adresinin sözleşme kayıtlarında yer almaması durumunda, eşyanın varma yerine ulaşmasından önce veya ulaşması üzerine gönderilenin adı ve soyadı veya ticaret unvanı ile adresi, tasarruf eden tarafından taşıyana bildirilmelidir;

(c) 48'inci maddenin 1'inci fıkrası saklı kalmak üzere, (i) varma bildirimimin gönderilene ulaşması ve eşyanın varma yerine ulaşmasından sonra, gönderilenin 43'üncü maddede düzenlenen zaman veya zaman aralığı içinde eşyanın teslimini taşıyandan talep etmemesi sebebiyle, (ii) kendisinin gönderilen olduğunu iddia eden kişinin kendisinin gönderilen olduğunu gereği gibi ispatlayamaması sebebiyle, veya (iii) taşıyanın makul bir çaba göstermesine rağmen teslimata ilişkin talimatları istemek için gönderilenle bağlantı

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

kuramaması sebebiyle, eşyaların teslim edilememesi durumunda; taşıyan durumu tasarruf edene bildirerek eşyanın teslim edilmesi ile ilgili tasarruf edenden talimat isteyebilir. Taşıyan makul bir çaba göstermesine rağmen tasarruf eden ile bağlantı kuramıyorsa, durumu taşıtana bildirerek eşyanın teslim edilmesi ile ilgili taşıtandan talimat isteyebilir. Taşıyan makul çabayı göstermesine rağmen taşıtan ile bağlantıya geçemiyorsa, durumu yükletene bildirerek eşyanın teslim edilmesi ile ilgili yükletenden talimat isteyebilir;

(d) Tasarruf eden, taşıtan veya yükletenin talimatı üzerine bu maddenin (c) bendine uygun olarak eşyayı teslim eden taşıyan, taşıma sözleşmesi kapsamında eşyayı teslim etme borcundan kurtulur.

Madde 46

Taşıma senedinin iadesinin gerekli olduğu devredilemez taşıma senedi düzenlendiği durumlarda teslim

Eşyayı teslim almak için taşıma senedinin iadesinin gerekli olduğunu belirten bir devredilemez taşıma senedi düzenlendiği takdirde:

(a) Taşıyan, eşyayı 43'üncü maddede belirtilen zamanda ve yerde, taşıyanın talebi üzerine kendisinin gönderilen olduğunu gereği gibi ispat eden ve devredilemez taşıma senedini iade eden gönderilene teslim etmelidir. Taşıyan, kendisinin gönderilen olduğunu iddia eden kişinin, taşıyanın talebi üzerine gönderilen olduğunu gereği gibi ispat edememesi durumunda teslimden kaçınabilir ve devredilemez taşıma senedi iade edilmediği takdirde teslimi reddetmelidir. Devredilemez taşıma senedi birden fazla asıl nüsha olarak düzenlenmişse, asıl nüshalardan birinin iadesi yeterli olacak ve diğer asıl nüshaların etkisi veya geçerliliği son bulacaktır;

(b) 48'inci maddenin 1'inci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, (i) gönderilenin varma ihbarını aldıktan sonra 43'üncü maddede belirtilen zaman veya zaman aralığında, varma yerine ulaşan eşyanın teslimini taşıyandan talep etmemesi, (ii) kendisinin gönderilen olduğunu iddia eden kişinin gönderilen olduğunu gereği gibi ispat edememesi veya taşıma senedini iade etmemesi hâlinde taşıyanın teslimi reddetmesi, veya (iii) makul bir çabanın ardından, taşıyanın teslime ilişkin talimatları istemek için gönderilenle irtibata geçememesi,

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

sebepleriyle eşyanın teslim edilmesinin mümkün olmaması hâlinde, taşıyan durumu taşıyana bildirebilir ve eşyanın teslim edilmesi ile ilgili taşıyandan talimat isteyebilir. Taşıyan makul bir çaba göstermesine rağmen taşıyan ile irtibata geçemiyorsa, durumu yükletene bildirip eşyanın teslim edilmesi ile ilgili yükletenden talimat isteyebilir;

(c) Taşıyan veya yükletenin talimatı üzerine eşyayı bu maddenin (b) bendine uygun olarak teslim eden taşıyan, devredilemez taşıma senedinin kendisine iade edilip edilmediğine bakılmaksızın taşıma sözleşmesi kapsamında eşyayı teslim etme borcundan kurtulur.

Madde 47

Devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydı düzenlendiği durumlarda teslim

1. Devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydı düzenlendiği takdirde:

(a) Devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydının hamili, eşya varma yerine ulaştıktan sonra taşıyandan eşyanın kendisine teslim edilmesini isteme hakkına sahiptir, bu durumda taşıyan eşyayı 43'üncü maddede belirtilen zamanda ve yerde hamile;

(i) Devredilebilir taşıma senedinin iade edilmesi üzerine, ve hamilin 1'inci maddenin 10(a)(i) bendindeki kişilerden biri olması durumunda; hamilin kimliğini gereği gibi ispatlaması üzerine; veya

(ii) 9'uncu maddenin 1'inci fıkrasındaki usule uygun olarak hamilin kendisinin devredilebilir elektronik taşıma kaydının hamili olduğunu ispatlaması üzerine;

teslim etmelidir;

(b) Bu fıkranın (a)(i) veya (a)(ii) bendlerindeki koşulların sağlanmaması hâlinde taşıyan teslimi reddetmelidir;

(c) Devredilebilir taşıma senedi birden fazla asıl nüsha olarak düzenlenmiş ve senette asıl nüsha sayısı bildirilmişse, asıl nüshalardan birinin iadesi yeterli olacak ve diğer

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

asıl nüshaların etkisi veya geçerliliği son bulacaktır. Devredilebilir elektronik taşıma kaydı kullanıldığı takdirde, bu elektronik taşıma kaydının etkisi ve geçerliliği, 9'uncu maddenin 1'inci fıkrasındaki usule uygun şekilde hamile teslim edilmesi üzerine sona erer.

2. 48'inci maddenin 1'inci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, devredilebilir taşıma senedinde veya devredilebilir elektronik taşıma kaydında devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydı iade edilmeden eşyanın teslim edilebileceği açıkça belirtildiği takdirde, aşağıdaki kurallar uygulanır:

(a) Eşya, (i) hamilin, varma ihbarını aldıktan sonra 43'üncü maddede belirlenen zaman veya zaman aralığında varma yerine ulaşan eşyanın teslimini taşıyandan talep etmemesi, (ii) kendisinin hamil olduğunu iddia eden kişinin 1'inci maddenin 10'uncu fıkrasının (a)(i) bendindeki kişilerden biri olduğunu gereği gibi ispat edememesi üzerine taşıyanın teslimi reddetmesi, veya (iii) makul bir çabanın ardından, taşıyanın teslimine ilişkin talimatları istemek için hamil ile irtibata geçmemesi, sebepleriyle teslim edilemiyorsa, taşıyan durumu taşıtana bildirebilir ve eşyanın teslim edilmesi ile ilgili taşıtandan talimat isteyebilir. Taşıyan makul bir çaba göstermesine rağmen taşıtan ile irtibata geçemiyorsa, durumu yükletene bildirip eşyanın teslim edilmesi ile ilgili yükletenden talimat isteyebilir;

(b) Taşıtan veya yükletenin talimatı üzerine eşyayı bu maddenin 2(a) bendine uygun olarak teslim eden taşıyan, devredilebilir taşıma senedinin kendisine iade edilip edilmediğine veya devredilebilir elektronik taşıma kaydına dayanarak teslimi isteyen kişinin, 9'uncu maddenin 1'inci fıkrasındaki usule uygun olarak hamil olduğunu ispat edip etmediğine bakılmaksızın, taşıma sözleşmesi kapsamında eşyayı hamile teslim etme borcundan kurtulur.

(c) Bu maddenin 2(a) bendine uygun olarak talimat veren kişi, taşıyanın bu maddenin 2(e) bendi kapsamında hamile karşı sorumlu tutulması sebebiyle uğradığı zararı tazmin eder. Taşıyan, kendisinin makul olarak talep edeceği uygun bir güvenceyi ilgili kişinin sağlamaması durumunda, söz konusu talimatları yerine getirmeyi reddedebilir;

(d) Taşıyan bu maddenin 2(a) bendine uygun bir şekilde eşyayı teslim ettikten sonra, fakat söz konusu teslimden önce kabul edilmiş sözleşmesel veya diğer nitelikteki düzenlemelere göre devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

kaydının hamili olan kişi, taşıyana karşı, eşyanın teslim edilmesini isteme hakkı dışındaki taşıma sözleşmesinden kaynaklanan hakları elde eder.

(e) Bu maddenin 2(b) ve 2(d) bendleri dikkate alınmaksızın, söz konusu teslimden sonra hamil olan ve hamil olduğu anda söz konusu teslim ile ilişkin bilgisi olmayan ve makul bir şekilde bilgisinin olması mümkün olmayan hamil, devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydına dâhil edilen hakları kazanır. Sözleşme kayıtlarının eşyanın muhtemel varma zamanına veya eşyanın teslim edilip edilmediği hakkında hangi şekilde bilgi edinebileceğine dair bilgi içermesi durumunda, hamilin hamil olduğu anda eşyanın teslimine ilişkin bilgisinin olduğu veya makul şekilde bilgisinin olabileceği kabul edilir.

Madde 48

Teslim edilememiş eşya

1. Bu madde bakımından, eşyanın varma yerine ulaşmasından sonra:

(a) Gönderilenin bu bölüm hükümlerine uygun olarak 43'üncü maddede belirtilen zaman ve yerde eşyayı teslim almayı kabul etmemesi;

(b) Tasarruf eden, hamil, taşıtan veya yükletenin bulunamaması veya bunların 45, 46 ve 47'nci maddelere uygun olarak taşıyana gerekli talimatı vermemeleri;

(c) 44, 45, 46 ve 47'nci maddeler uyarınca taşıyanın teslimi reddetmeye yetkili veya zorunlu olması;

(d) Teslimin talep edildiği yer hukuku veya düzenlemeleri uyarınca taşıyanın gönderilene eşyayı teslim etmesinin yasak olması; veya

(e) Eşyanın taşıyan tarafından başka bir sebepten dolayı teslim edilmesinin mümkün olmaması,

hâlinde eşya teslim edilememiş sayılır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

2. Taşıyanın, taşıtan, tasarruf eden veya gönderilene karşı sahip olabileceği diğer haklar saklı kalmak kaydıyla, eşyanın teslim edilememiş olması hâlinde, hasar veya masraflar eşya ilgisine ait olmak üzere, taşıyan:

(a) Eşyayı herhangi uygun bir yerde depolamak;

(b) Eşyanın konteyner veya taşıt içinde paketlenmiş olması durumunda, paketleri açmak, veya eşyanın taşınması da dâhil olmak üzere, eşyaya ilişkin başka bir işlemde bulunmak; ve

(c) Eşyanın bulunduğu yerdeki uygulamaya uygun olarak veya eşyanın bulunduğu yer hukuku veya düzenlemeleri uyarınca eşyayı sattırmak veya imha ettirmek,

imkânlarının da dâhil olduğu, yükü ilgili olarak hâlin icabının makulen gerektirdiği önlemleri alabilir.

3. Taşıyanın bu maddenin 2'nci fıkrasında düzenlenen hakları kullanabilmesi, taşıyanın bu maddenin 2'nci fıkrası kapsamında alacağı önlemi, varma yerinde kendisine eşyanın ulaştığının bildirileceği kişinin sözleşme kayıtlarında belirtilmiş olması hâlinde bu kişiye ve taşıyan tarafından biliniyor olması durumunda sırasıyla gönderilen, tasarruf eden veya taşıtana, uygun bir bildirimde bulunmasına bağlıdır.

4. Eşyanın bu maddenin 2'nci fıkrasının (c) bendine uygun olarak satılması durumunda, taşıyan, satış sonucunda elde edilen parayı yapmış olduğu masraflar ve eşyanın taşınmasına bağlı olarak kendisine ödenmesi gerekli her türlü diğer miktar düşüldükten sonra, eşya ilgisini yararına saklamalıdır.

5. Taşıyan, bu maddeye uygun olarak eşyanın teslim edilmediği süre içinde eşyanın zıya veya hasarından dolayı sorumlu değildir; meğerki istem sahibi, meydana gelen zıya veya hasarın eşyayı muhafaza etmek için mevcut şartlar altında alınması gerekli uygun önlemleri taşıyanın almamasından kaynaklandığını ve taşıyanın söz konusu önlemleri almamasından dolayı eşyanın zıya veya hasara uğrayacağını bildiğini veya bilebilecek durumda olduğunu ispatlasın.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 49

Eşyanın alıkonulması

Bu Sözleşme’de yer alan hükümler, muaccel alacakların güvence altına alınması için eşyanın alıkonulmasına yönelik taşıma sözleşmesi veya uygulanacak hukuk uyarınca taşıyana veya ifa edene tanınmış olabilecek hakları etkilemez.

Bölüm 10

Tasarruf edenin hakları

Madde 50

Tasarruf hakkının kullanılması ve kapsamı

1. Tasarruf hakkı sadece tasarruf eden tarafından şu hâllerle sınırlı bir şekilde kullanılabilir:

(a) Taşıma sözleşmesini değiştirmeyecek şekilde eşya ile ilgili talimat verme veya talimatta değişiklik yapma hakkı;

(b) Kararlaştırılan bir ara limanda veya kara taşımasında yol üzerinde herhangi bir yerde eşyayı teslim alma hakkı; ve

(c) Gönderileni, tasarruf edenin kendisi de dâhil olmak üzere, herhangi bir başka kişi ile değiştirme hakkı.

2. Tasarruf hakkı, 12’nci maddede düzenlenen taşıyanın sorumluluk süresi boyunca bulunur ve söz konusu sürenin sona ermesi ile ortadan kalkar.

Madde 51

Tasarruf eden sıfatı ve tasarruf hakkının devredilmesi

1. Bu maddenin 2, 3 ve 4’üncü fıkralarındaki durumlar dışında:

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(a) Taşıma sözleşmesinin kurulduğu sırada, gönderilen, yükleyen veya diğer bir kişinin taşıtan tarafından tasarruf eden olarak belirlenmemesi hâlinde, taşıtan tasarruf edendir.

(b) Tasarruf eden, tasarruf etme hakkını bir başka kişiye devretmeye yetkilidir. Devir işlemi taşıyan hakkında devreden tarafından devrin kendisine bildirilmesi ile geçerli olur ve devralan tasarruf eden olur; ve

(c) Tasarruf eden tasarruf hakkını kullanırken kimliğini gereği gibi ispat etmelidir.

2. Eşyanın teslim alınması için taşıma senedinin iade edilmesinin gerekli olduğunu belirten devredilemez bir taşıma senedi düzenlenmiş ise:

(a) Taşıtan tasarruf edendir ve taşıma senedinde adı ve soyadı veya ticaret unvanı belirtilen gönderilene senedi ciro etmeden devretmesiyle tasarruf hakkını gönderilene devredebilir. Senet birden fazla asıl nüsha hâlinde düzenlenmişse, tasarruf hakkının devrinin geçerlilik kazanması için tüm asıl nüshaların da devredilmesi gereklidir; ve

(b) Tasarruf eden tasarruf hakkını kullanmak için senedi göstermeli ve kimliğini gereği gibi ispat etmelidir. Senedin birden fazla asıl nüsha hâlinde düzenlenmiş olması durumunda, tüm nüshaların gösterilmesi gereklidir, aksi takdirde tasarruf hakkı kullanılamaz.

3. Devredilebilir taşıma senedi düzenlemişse:

(a) Hamil veya devredilebilir taşıma senedinin birden fazla asıl nüsha hâlinde düzenlenmiş olması durumunda tüm asıl nüshaların hamili, tasarruf edendir;

(b) Hamil tasarruf hakkını, devredilebilir taşıma senedini 57'nci maddeye uygun bir şekilde bir başkasına devretmek yoluyla devredebilir. Senedin birden fazla asıl nüsha hâlinde düzenlenmiş olması durumunda, tasarruf hakkının devrinin geçerlilik kazanması için tüm asıl nüshaların söz konusu kişiye devredilmesi gereklidir; ve

(c) Hamil tasarruf hakkını kullanmak için devredilebilir taşıma senedini taşıyana göstermeli ve hamilin 1'inci maddenin 10'uncu fıkrasının (a)(i) bendinde belirtilen kişilerden biri olması durumunda, hamil kimliğini gereği gibi ispat etmelidir. Senedin birden fazla asıl

nüsha hâlinde düzenlenmiş olması durumunda, bütün asıl nüshaların gösterilmesi gereklidir, aksi takdirde tasarruf hakkı kullanılamaz.

4. Devredilebilir elektronik taşıma kaydı düzenlenmişse:

(a) Hamil tasarruf edendir;

(b) Devredilebilir elektronik taşıma kaydının 9'uncu maddenin 1'inci fıkrasındaki usule uygun şekilde devri yoluyla hamil tasarruf hakkını bir başkasına devredebilir; ve

(c) Tasarruf hakkının kullanılabilmesi için, hamilin hamil sıfatını 9'uncu maddenin 1'inci fıkrasındaki düzenlemeye uygun şekilde ispatlaması gereklidir.

Madde 52

Taşıyanın talimatları yerine getirmesi

1. Bu maddenin 2 ve 3'üncü fıkrasına tabi olmak kaydıyla, taşıyan 50'inci maddede düzenlenen talimatları şu durumlarda yerine getirmelidir:

(a) Talimatları veren kişinin tasarruf hakkını kullanmaya yetkili olması;

(b) Talimatların, taşıyana ulaştıkları zamanda öngördükleri şartlara uygun ve makul bir şekilde yerine getirilebilir olması; ve

(c) Talimatların, teslim işlemleri de dâhil olmak üzere, taşıyanın olağan işlemleri ile çelişmemesi.

2. Her hâlikarda, tasarruf eden taşıyanın yapmak durumunda kalacağı her türlü uygun ek masrafları karşılamalı ve taşıyanın bu maddeye uygun olarak talimatları özenle yerine getirirken uğrayabileceği zıya veya hasarı, taşınan diğer eşyaların zıya veya hasarı sebebiyle taşıyanın ödemekle sorumlu tutulabileceği tazminat da dâhil olmak üzere, karşılamalıdır.

3. Taşıyan, bu maddeye uygun bir şekilde talimatı yerine getirirken makul bir şekilde doğmasını beklediği ek masraf, zıya veya hasar için tasarruf edenden güvence istemeye yetkilidir. Taşıyan böyle bir güvencenin sağlanmaması durumunda talimatları yerine getirmeyi reddedebilir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

4. Tasarruf edenin talimatlarına, taşıyanın bu maddenin 1'inci fıkrasındaki borcunu ifa etmeyerek uymaması sebebiyle eşyanın zıyı veya hasarından veya teslim edilmesindeki gecikmeden dolayı sorumluluğu 17 ilâ 23'üncü madde hükümlerine, taşıyan tarafından ödenecek olan tazminat miktarı 59 ilâ 61'inci madde hükümlerine tabidir.

Madde 53

Teslim edilmiş sayılma

52'nci maddenin 1'inci fıkrasına uygun bir talimat üzerine teslim edilmiş eşyanın, varma yerinde teslim edildiği kabul edilir ve bu eşyaya, eşyanın teslimi ile ilgili 9'uncu bölüm hükümleri uygulanır.

Madde 54

Taşıma sözleşmesinde değişiklik

1. 50'nci maddenin 1(b) ve (c) bendinde yer alanların dışında taşıma sözleşmesinde yapılacak değişikliklere ilişkin taşıyan ile anlaşmaya sadece tasarruf eden yetkilidir.
2. 50'nci maddenin 1(b) ve (c) bendinde yer alanlar da dâhil olmak üzere taşıma sözleşmesinde yapılacak değişiklikler, devredilebilir taşıma senedi veya iadesi gerekli devredilemez taşıma senedinde belirtilmeli, veya devredilebilir elektronik taşıma kaydına dâhil edilmeli veya tasarruf edenin istemi üzerine devredilemez taşıma senedinde belirtilmeli veya devredilemez elektronik taşıma kaydına dâhil edilmelidir. Bu şekilde belirtilmiş veya dâhil edilmiş olan değişikliklerin 38'inci maddeye uygun olarak imzalanması gereklidir.

Madde 55

Taşıyana ek bilgi, talimat veya belge sağlanması

1. Taşıyanın veya ifa edenin istemi üzerine, taşıtan tarafından henüz sağlanmamış olan, taşıyanın taşıma sözleşmesi kapsamındaki borçlarını yerine getirmesi için gerekli olan ve taşıyan tarafından başka yollardan sağlanamayan bilgi, talimat veya belgelerin, tasarruf eden tarafından uygun bir süre içerisinde sağlanması gereklidir.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

2. Taşıyanın, makul çaba göstermesine rağmen tasarruf eden ile irtibata geçememesi veya tasarruf edenin taşıyana yeterli bilgi, talimat veya belgeleri sağlayamaması durumunda, taşıtan bu bilgi, talimat ve belgeleri sağlamalıdır. Taşıyan, makul çaba göstermesine rağmen taşıtan ile irtibata geçemediği takdirde, söz konusu bilgi, talimat veya belgeler yükleten tarafından sağlanmalıdır.

Madde 56

Anlaşma ile değişiklik yapılması

Taşıma sözleşmesinin tarafları, 50'nci maddenin 1(b) ve (c) bendi, 50'nci maddenin 2'nci fıkrası ve 52'nci maddenin etkilerini değiştirebilir. Taraflar ayrıca 51'inci maddenin 1(b) bendindeki tasarruf hakkının devredilebilirliğini de kısıtlayabilir veya ortadan kaldırabilir.

Bölüm 11

Hakların devredilmesi

Madde 57

Devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydı düzenlendiğinde

1. Devredilebilir bir taşıma senedi düzenlendiğinde, senede dâhil edilmiş haklar hamil tarafından bir başka kişiye şu şekilde devredilebilir:

(a) Emre yazılı bir senet söz konusu ise, gerek adı geçen kişiye gerekse beyaza ciro edilerek; veya

(b) (i) hamile yazılı veya beyaza ciro edilmiş bir senet ise; veya (ii) nama yazılı bir senet söz konusu ise ve devir birinci ciranta ve senet namına düzenlenen kişi arasında gerçekleşir ise; ciro edilmeksizin.

2. Devredilebilir bir elektronik taşıma kaydı düzenlenmişse, ister emre isterse belirli bir kişinin emrine düzenlenmiş olsun, kayda dâhil edilmiş haklar hamil tarafından 9'uncu

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

maddenin 1'inci fıkrasında geçen usule uygun olarak elektronik taşıma kaydını devretme yoluyla devredebilir.

Madde 58

Hamilin sorumluluğu

1. 55'inci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, hamil aynı zamanda taşıtan değilse ve taşıma sözleşmesi kapsamında herhangi bir hakkı kullanmıyorsa, sadece hamil sıfatını taşıması sebebiyle taşıma sözleşmesi kapsamında sorumluluk üstlenmez.

2. Hamil aynı zamanda taşıtan değilse ve fakat taşıma sözleşmesi kapsamında herhangi bir hak kullanıyorsa, sorumluluk sebeplerinin devredilebilir taşıma senedi veya devredilebilir elektronik taşıma kaydına dâhil edilmiş veya bunlardan anlaşılabilir olması hâlinde, taşıma sözleşmesi kapsamında sorumlu tutulabilir.

3. Bu maddenin 1 ve 2'nci fıkraları bakımından, hamil aynı zamanda taşıtan değilse, yalnızca:

(a) 10'uncu maddeye uygun olarak, devredilebilir taşıma senedinin devredilebilir elektronik taşıma kaydı ile değiştirilmesi konusunda veya devredilebilir elektronik taşıma kaydının devredilebilir taşıma senedi ile değiştirilmesi konusunda taşıyan ile anlaşması; veya

(b) 57'nci maddeye uygun olarak haklarını devretmesi,

sebebine dayanarak taşıma sözleşmesi kapsamında herhangi bir hakkı kullanamaz.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Bölüm 12

Sorumluluğun sınırı

Madde 59

Sorumluluğun sınırı

1. 60 ve 61'inci maddenin 1'inci fıkrasına tabi olmak kaydıyla, taşıyanın bu Sözleşme kapsamındaki borçlarını ifa etmemesinden doğan sorumluluğu, paket veya diğer yükleme ünitesi başına 875 hesap birimi veya istem veya uyuşmazlık konusu eşyanın brüt ağırlığı için her bir kilogram başına 3 hesap biriminden yüksek olanı ile sınırlıdır; meğerki eşyanın değeri taşıyan tarafından bildirilmiş ve sözleşme kayıtlarına yazılmış veya taşıyan ve taşıyan tarafından bu maddede belirlenen sorumluluğun sınırına ilişkin miktardan daha yüksek bir miktar kararlaştırılmış olsun.

2. Eşyanın, eşyayı bir arada tutmak için kullanılan herhangi bir kap, palet veya benzer bir taşıma gerecinin içinde veya üzerinde veya bir taşıtın içinde veya üzerinde taşınması durumunda, sözleşme kayıtlarında bu taşıma aracı veya taşıtın içine veya üzerine konulduğu belirtilen sayıda her koli veya yükleme ünitesi, ayrı bir koli veya yükleme ünitesi sayılır. Bu şekilde belirtilmemişse, taşıma gereci veya taşıtın içinde veya üzerindeki eşya tek bir yükleme ünitesi olarak kabul edilir.

3. Bu maddede geçen hesap birimi Milletlerarası Para Fonu tarafından belirlenen Özel Çekme Hakkıdır. Bu maddede geçen miktarlar, bir devletin milli para birimine, karar, hüküm veya taraflarca kararlaştırılmış tarihteki değerine göre çevrilecektir. Milletlerarası Para Fonunun üyesi olan Taraf Devlet'in milli para biriminin Özel Çekme Hakkı olarak değeri, Milletlerarası Para Fonunun söz konusu tarihte kendi iş ve işlemlerinde uygulanan değerlendirme yöntemine göre hesaplanır. Milletlerarası Para Fonuna üye olmayan Taraf Devlet'in milli para biriminin Özel Çekme Hakkı olarak değeri, bu Devlet tarafından belirlenecek olan şekilde hesaplanır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 60

Gecikmeden kaynaklanan zarar bakımından sorumluluk sınırı

61'inci maddenin 2'nci fıkrasına tabi olmak şartıyla, gecikme sebebiyle eşyanın zıyatı veya hasarından kaynaklanan tazminat, 22'nci maddeye uygun olarak hesaplanır ve gecikme sebebiyle oluşan ekonomik zarar, geciken eşya için ödenecek olan navlunun iki buçuk katına eşit bir miktarla sınırlıdır. Bu madde ve 59'uncu maddenin 1'inci fıkrası uyarınca ilgili eşya bakımından toplam zarar için ödenecek olan miktarın toplamı 59'uncu maddenin 1'inci fıkrasına uygun olarak belirlenen sınırı aşamaz.

Madde 61

Sorumluluğu sınırlandırma hakkının kaybı

1. Taşıyanın bu Sözleşme kapsamındaki borçlarını ifa etmemesinden kaynaklanan zarara, sorumluluk sınırından yararlanmak isteyen kişinin böyle bir zarara sebep olmak kastı ile veya pervasızca bir davranışla ve muhtemelen böyle bir zarar meydana geleceği bilinci ile işlenmiş kişisel bir fiilin veya ihmalinin sebebiyet verdiği, istem sahibi tarafından ispat edildiği takdirde ne taşıyan ne de 18'inci maddede belirtilen kişiler, 59'uncu maddede veya taşıma sözleşmesinde öngörülen sorumluluk sınırlarından yararlanamaz.

2. Teslimdeki gecikmeye, sorumluluk sınırından yararlanmak isteyen kişinin teslimdeki gecikmeden kaynaklanan zarara sebep olmak kastı ile veya pervasızca bir davranışla ve muhtemelen böyle bir zarar meydana geleceği bilinci ile işlenmiş kişisel bir fiilin veya ihmalinin sebebiyet verdiği, istem sahibi tarafından ispat edildiği takdirde ne taşıyan ne de 18'inci maddede belirtilen kişiler, 60'ıncı maddede veya taşıma sözleşmesinde öngörülen sorumluluk sınırlarından yararlanamaz.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Bölüm 13

Yargı yolu için süre

Madde 62

Yargı yoluna başvurma süresi

1. Bu Sözleşme'deki borçların ifa edilmemesinden doğan istem veya uyuşmazlıklardan dolayı adli yargı veya tahkim yargılamasına iki yıllık sürenin geçmesinden sonra başvurulamaz.
2. Bu maddenin birinci fıkrasındaki süre, taşıyanın eşyayı teslim ettiği günden, eşyanın teslim edilmediği veya kısmen teslim edildiği hâllerde ise, eşyanın teslim edilmesi gereken son günden başlar. Sürenin işlemeye başladığı gün, süreye dâhil değildir.
3. Bu maddenin 1'inci fıkrasında düzenlenen sürenin sona ermiş olmasına rağmen, taraflardan biri, karşı tarafın yönelttiği istemlere karşı kendi istemine defî olarak veya takas amacıyla dayanabilir.

Madde 63

Sürenin uzatılması

62'nci maddede düzenlenen sürenin durması veya kesilmesi söz konusu değildir; ancak, kendisi aleyhine istemde bulunulan kişi süre işlerken herhangi bir zamanda istem sahibine yapacağı beyanla süreyi uzatabilir. Bu süre de başka beyan ya da beyanlarla uzatılabilir.

Madde 64

Rücu davası

Rücu davasının, 62'nci maddedeki sürenin dolmasından sonra, sorumluluğuna hükmedilen kişi tarafından, en geç:

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(a) Yargı yoluna başvurulmuş ülkede uygulanan hukuk tarafından izin verilen süre içinde; veya

(b) Rücu davasını açan kişinin ödemede bulunduğu veya yürütülen yargılamada aleyhine karar verildiği tarihten hangisi önce ise, bu tarihten itibaren doksan gün içinde, açılması mümkündür.

Madde 65

Taşıyan olarak belirlenen kişi aleyhine açılan davalar

Çıplak gemi kiracısına veya 37'nci maddenin 2'nci fıkrası uyarınca taşıyan olarak belirlenen kişi aleyhine 62'nci maddedeki sürenin dolmasından sonra, en geç:

(a) Yargı yoluna başvurulmuş ülkede uygulanan hukuk tarafından izin verilen süre içinde; veya

(b) 37'nci maddenin 2'nci fıkrasına uygun olarak taşıyanın belirlendiği veya sicile kayıtlı malik veya çıplak gemi kiracısının kendisinin taşıyan olduğu karinesini çürüttüğü tarihten başlamak üzere 90 gün içinde,

dava açılabilir.

Bölüm 14

Yargı yetkisi

Madde 66

Taşıyan aleyhine açılan davalar

Taşıma sözleşmesinde yetkili mahkemeye ilişkin 67 veya 72'nci maddeye uygun münhasır bir anlaşma bulunmaması durumunda, bu Sözleşme bakımından, davacı, taşıyan aleyhine:

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(a) Aşağıda yazılı yerlerden birinin yargı yetkisi içindeki yetkili mahkemede adli yargı işlemlerini başlatma hakkına sahiptir:

(i) Taşıyanın yerleşim yeri;

(ii) Taşıma sözleşmesinde kararlaştırılan teslim alma yeri;

(iii) Taşıma sözleşmesinde kararlaştırılan teslim etme yeri; veya

(iv) Eşyanın gemiye yüklendiği ilk liman veya eşyanın nihai olarak gemiden boşaltıldığı liman; veya

(b) Bu Sözleşme kapsamında taşıyanın aleyhine doğabilecek istemlerde karar vermek üzere taşıtan ve taşıyan arasındaki anlaşma ile belirlenen yetkili mahkeme veya mahkemelerde.

Madde 67

Yetki anlaşması

1. 66'ncı maddenin (b) bendine uygun olarak seçilen mahkemenin taraflar arasındaki uyuşmazlıklar bakımından yargı yetkisi, tarafların bu yönde anlaşması ve yargı yetkisi veren anlaşmanın:

(a) Tarafların adı ve soyadı veya ticaret unvanları ile adreslerini açıkça belirten miktar sözleşmesinin içinde bulunması ve (i) bireysel olarak müzakere edilmiş olması veya (ii) münhasır yetki anlaşmasının olduğuna dair açık bir beyan içermesi ve miktar sözleşmesinin içinde bu anlaşmanın yer aldığı bölümlerin belirtilmesi; ve

(b) Taraf bir Devlet'in mahkemelerinin veya Taraf bir Devlet'in belirli bir veya birden fazla mahkemesinin açıkça gösterilmesi;

hâlinde münhasırdır.

2. Miktar sözleşmesine taraf olmayan bir kişinin, bu maddenin 1'inci fıkrasına uygun olarak kurulan münhasır yetki anlaşması ile bağlı olması ancak:

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

- (a) Mahkemenin 66'ncı maddenin (a) bendindeki yerlerden birinde olması;
- (b) Bu anlaşmanın taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydının içinde yer alması;
- (c) Kişiyeye, davanın açılacağı yer mahkemesinin ve bu mahkemenin yargı yetkisinin münhasır olduğuna dair zamanında ve uygun bir bildirimde bulunulması; ve
- (d) Davanın görüldüğü mahkemenin hukukunun kişinin münhasır yetki anlaşması ile bağlı olabileceğini kabul etmesi,
- şartlarının gerçekleşmesine bağlıdır.

Madde 68

Denizde ifa eden aleyhine açılan davalar

Davacı, denizde ifa eden aleyhine aşağıda sayılı yerlerden birinin yargı yetkisi içindeki mahkemede bu Sözleşme kapsamındaki adli yargı işlemlerini başlatma hakkına sahiptir:

- (a) Denizde ifa edenin yerleşim yeri; veya
- (b) Denizde ifa eden tarafından eşyanın teslim alındığı liman, denizde ifa eden tarafından eşyanın teslim edildiği liman veya denizde ifa edenin eşya ile ilgili faaliyetleri gerçekleştirdiği liman.

Madde 69

Başka mahkemelerin yetkisinin kaldırılması

71 ve 72'nci maddeye tabi olmak şartıyla, 66 veya 68'inci maddeye göre belirlenmemiş bir mahkemede taşıyan veya denizde ifa eden aleyhine bu Sözleşme kapsamındaki adli yargı işlemleri yürütülemez.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 70

İhtiyati haciz ve geçici veya koruyucu tedbirler

Bu Sözleşme'nin hiçbir hükmü, ihtiyati haciz de dâhil olmak üzere geçici ve koruyucu tedbirlere ilişkin yargı yetkisini etkilemez. Geçici veya koruyucu tedbirlerin alındığı Devlet'te bulunan mahkeme:

(a) Bu bölümde yer alan şartlar karşılanmadıkça; veya

(b) O Devlet'te uygulama alanı bulan bir milletlerarası sözleşme tarafından öngörülmedikçe,

davanın esası hakkında yargı yetkisine sahip değildir.

Madde 71

Davaların birleşmesi ve davayı geri alma

1. 67 veya 72'nci maddeye uygun şekilde bağlayıcı bir münhasır yetki anlaşması bulunmadıkça, taşıyan ve denizde ifa eden aleyhine tek bir olaydan kaynaklanan tek bir dava açılmışsa, bu dava 66 ve 68'inci maddelerin ikisine de uygun olarak belirlenen bir mahkemede açılabilir. Böyle bir mahkemenin bulunmaması hâlinde dava, 68'inci maddenin (b) bendine uygun olarak belirlenebilen bir mahkemenin bulunması hâlinde, o mahkemede açılır.

2. 67 veya 72'nci maddeye uygun şekilde bağlayıcı bir münhasır yetki anlaşması bulunmadıkça, sorumsuzluk davası veya bir kimsenin 66 ve 68'inci maddelere uygun olarak yargı yeri seçme hakkını elinden alacak olan bir dava açan taşıyan veya denizde ifa eden, davalının istemi üzerine ve davalının, davanın yeniden açılabileceği ve 66 ve 68'inci maddelerden uygulanabilir olanına göre belirlenen bir mahkeme seçmesi durumunda, davasını geri almalıdır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 72

Uyuşmazlık doğduktan sonra anlaşma ve davalının mahkeme huzuruna çıkması durumunda yargı yetkisi

1. Uyuşmazlık doğduktan sonra, uyuşmazlığın tarafları, uyuşmazlığın herhangi bir yetkili mahkemede çözülmesi konusunda anlaşabilirler.
2. İlgili mahkemenin kuralları uyarınca davalının yargı yetkisine itiraz etmeden huzuruna çıktığı yetkili mahkeme, yargı yetkisine sahiptir.

Madde 73

Tanıma ve tenfiz

1. Taraf Devlet'te bulunan ve bu Sözleşme kapsamında yargı yetkisi olan bir mahkeme tarafından verilen bir karar, diğer bir Taraf Devlet'te, her iki Devlet'in de 74'üncü maddeye uygun beyanda bulunması durumunda, kararın tanınacağı ve tenfiz edileceği Taraf Devlet'in hukukuna uygun olarak tanınır ve tenfiz edilir.
2. Mahkeme kendi hukukundaki tanıma ve tenfizin reddi sebeplerine dayanarak, tanıma ve tenfizi reddedebilir.
3. Bu bölüm hükümleri, bu Sözleşme'ye taraf olan bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatına üye Devletler arasında kararların tanınması veya tenfiz edilmesi ile ilgili olarak, bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatının bu Sözleşme'den önce veya sonra kabul edilmiş olan kurallarının uygulanmasını engellemez.

Madde 74

14'üncü bölümün uygulanması

Bu bölüm hükümleri, yalnızca 91'inci maddeye uygun olarak bu hükümlerle bağlı olacağını beyan eden Taraf Devletler'i bağlar.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Bölüm 15

Tahkim

Madde 75

Tahkim anlaşması

1. Bu bölüm hükümlerine tabi olmak şartıyla, taraflar, bu Sözleşme kapsamındaki eşya taşımalarından kaynaklanabilecek uyuşmazlıkları tahkime götürmeyi kararlaştırabilirler.

2. Taşıyan aleyhinde istem sahibinin seçimine bağlı olarak, tahkim yargılaması:

(a) Tahkim anlaşmasında bu amaç için belirlenen herhangi bir yer; veya

(b) Aşağıda yazılı yerlerden herhangi birinin bulunduğu Devlet'teki diğer herhangi bir yerde görülür:

(i) Taşıyanın yerleşim yeri;

(ii) Taşıma sözleşmesinde kararlaştırılan teslim alma yeri;

(iii) Taşıma sözleşmesinde kararlaştırılan teslim etme yeri; veya

(iv) Eşyanın gemiye yüklendiği ilk liman veya eşyanın gemiden nihai olarak boşaltıldığı liman.

3. Tahkim yerinin sözleşmede belirlenmesi, bu sözleşmenin tarafların adı ve soyadı veya ticaret unvanı ile adreslerini açıkça belirten miktar sözleşmesinin içinde bulunması ve:

(a) Bireysel olarak müzakere edilmesi; veya

(b) Tahkim anlaşmasının bulunduğuna dair açık bir beyan içermesi ve miktar sözleşmesinin içinde bu sözleşmenin yer aldığı bölümlerin belirtilmesi,

şartlarıyla, sözleşme tarafları arasındaki uyuşmazlıklarda bağlayıcıdır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

4. Bu maddenin 3'üncü fıkrasına uygun bir tahkim anlaşmasının kurulması durumunda, miktar sözleşmesine taraf olmayan kişi, anlaşmadaki tahkim yerinin belirlenmesine yönelik kayıtla ancak şu hâllerde bağlıdır:

(a) Anlaşma ile belirlenen tahkim yerinin, bu maddenin 2'nci fıkrasının (b) bendindeki yerlerden birinde bulunması;

(b) Anlaşmanın taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydının içinde yer alması;

(c) Kayıt ile bağlı olacak kişiye tahkim yeri hakkında zamanında ve uygun bildirimde bulunulması; ve

(d) Uygulanacak olan hukukun, o kişinin tahkim anlaşması ile bağlı olduğunu kabul etmesi.

5. Bu maddenin 1, 2, 3, ve 4'üncü fıkra hükümleri, bütün tahkim şartı veya sözleşmelerinin bir parçası olarak kabul edilir ve tahkim şartı veya sözleşmesinde yer alan, bu hükümlerle çelişen her türlü düzenleme geçersizdir.

Madde 76

Düzenli hat olmayan taşımalarda tahkim anlaşması

1. Bu Sözleşme'nin hiçbir hükmü, bu Sözleşme'nin veya Sözleşme hükümlerinin,

(a) 7'nci maddenin uygulanması; veya

(b) Tarafların bu Sözleşme'nin uygulama alanına girmeyen bir taşıma sözleşmesinde bu Sözleşme'ye kendi rızalarıyla atıfta bulunmaları,

sebebiyle uygulama alanı bulmasından dolayı, düzenli hat olmayan taşımalara ilişkin taşıma sözleşmesinde yer alan tahkim anlaşmasının uygulanabilirliğini etkilemez.

2. Bu maddenin 1'inci fıkrası dikkate alınmaksızın, 7'nci maddenin uygulanması sonucu bu Sözleşme'nin kendisine uygulandığı taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydındaki tahkim anlaşması bu bölüm hükümlerine tabidir; meğerki taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydı:

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(a) Çarter partinin veya 6'ncı maddenin uygulanması sebebiyle bu Sözleşme'nin uygulama alanı dışında kalan diğer sözleşmelerin taraflarını ve tarihini belirtsin; ve

(b) Tahkim anlaşması şartlarının yer aldığı çarter parti veya diğer bir sözleşme hükmüne özel olarak atıfta bulunsun.

Madde 77

Uyuşmazlık doğduktan sonra kurulan tahkim anlaşması

Bu bölüm ve 14'üncü bölüm hükümleri dikkate alınmaksızın, uyuşmazlık doğduktan sonra, uyuşmazlığın tarafları uyuşmazlığın herhangi bir yerde tahkim yoluyla çözülmesi konusunda anlaşabilirler.

Madde 78

15'inci bölümün uygulanması

Bu bölüm hükümleri, yalnızca 91'inci maddeye uygun olarak bu hükümlerle bağlı olacağını beyan eden Taraf Devletler'i bağlar.

Bölüm 16

Sözleşme şartlarının geçerliliği

Madde 79

Genel hükümler

1. Bu Sözleşme'de aksine düzenleme bulunmadıkça, taşıma sözleşmesindeki,

(a) Taşıyan veya denizde ifa edenin bu Sözleşme'de düzenlenen borçlarını doğrudan veya dolaylı olarak kaldıran veya sınırlandıran;

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(b) Taşıyan veya denizde ifa edenin bu Sözleşme’de düzenlenen borçlarını yerine getirmemesinden doğan sorumluluğunu doğrudan veya dolaylı olarak kaldıran veya sınırlandıran; veya

(c) Taşıyan veya 18’inci maddede belirtilen kişiler lehine eşyanın sigorta edilmesinden kaynaklanan bir menfaat sağlayan,

her türlü şart, bu fıkradaki düzenlemeye aykırı olduğu ölçüde geçersizdir.

2. Bu Sözleşme’de aksine düzenleme bulunmadıkça, taşıma sözleşmesindeki,

(a) Taşıtan, gönderilen, tasarruf eden, hamil veya yükletenin bu Sözleşme’de düzenlenen borçlarını doğrudan veya dolaylı olarak kaldıran, sınırlayan veya arttıran; veya

(b) Taşıtan, gönderilen, tasarruf eden, hamil veya yükletenin bu Sözleşme’de düzenlenen borçlarını yerine getirmemesinden doğan sorumluluğunu doğrudan veya dolaylı olarak kaldıran, sınırlandıran veya arttıran,

her türlü şart, bu fıkradaki düzenlemeye aykırı olduğu ölçüde geçersizdir.

Madde 80

Miktar sözleşmeleri hakkında özel kurallar

1. 79’uncu madde dikkate alınmaksızın, bu Sözleşme’nin uygulandığı bir miktar sözleşmesi, taşıyan ile taşıtan arasında geçerli olmak üzere, bu Sözleşme’de kabul edilenden daha fazla veya az hak, borç ve sorumluluk öngörebilir.

2. Bu maddenin 1’inci fıkrası kapsamındaki istisna ancak şu durumlarda bağlayıcıdır:

(a) Miktar sözleşmesinin, bu Sözleşme’nin dışında tutulduğuna dair açık bir beyan içermesi;

(b) Miktar sözleşmesinin, (i) bireysel olarak müzakere edilmiş olması veya, (ii) istisnaların yer aldığı sözleşme bölümlerini açıkça belirtmesi;

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197’de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International’in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’ne içten teşekkürlerini sunarlar.

(c) Taşıtana, bu madde kapsamındaki istisnaya tabi olmayan ve bu Sözleşme'ye uygun şart ve koşullarda taşıma sözleşmesi yapma imkânı verilmesi veya böyle bir imkâna yönelik bildirim yapılması,

(d) İstisna ne (i) atıf yoluyla başka bir belgeden dâhil edilmeli, ne de (ii) müzakere konusu olmayan genel işlem şartlarının içinde yer almalıdır.

3. Taşıyan tarafından kamuya ilan edilen fiyat veya hizmet tarifesi, taşıma senedi, elektronik taşıma kaydı veya benzer belgeler, bu maddenin 1'inci fıkrası anlamında miktar sözleşmesi değildir; ancak miktar sözleşmesi, bu belgelere atıf yaparak onları sözleşme şartları hâline getirebilir.

4. Bu maddenin 1'inci fıkrası, 14'üncü maddenin (a) ve (b) bendi, 29 ve 32'nci maddelerde yer alan hak ve borçlara veya bunların ifa edilmemesinden doğan sorumluluğa uygulanmadığı gibi, 61'inci maddedeki fiil veya ihmalden kaynaklanan sorumluluğa da uygulanmaz.

5. Miktar sözleşmesinin bu Sözleşme'den ayrılan şartları, miktar sözleşmesinin bu maddenin 2'nci fıkrasında belirtilen şartları karşıladığı durumlarda, taşıyan ile taşıtan olmayan diğer başka kişiler arasında şu durumda uygulanır:

(a) Bu kişinin miktar sözleşmesinin bu Sözleşme'den ayrıldığını açıkça bildiren bir bilgi edinmesi ve ilgili istisnalar ile bağlı olacağına dair açık rıza göstermesi; ve

(b) Bu rızanın yalnızca taşıyan tarafından kamuya ilân edilen fiyat veya hizmet tarifesi, taşıma senedi veya elektronik taşıma kaydının içinde yer almaması.

6. İstisnadan yararlanma isteminde bulunan taraf, istisna şartlarının oluştuğunu ispat etmelidir.

Madde 81

Canlı hayvanlar ve diğer belirli eşyalar¹⁵ hakkında özel kurallar

79'uncu madde dikkate alınmaksızın ve 80'inci madde saklı kalmak kaydıyla, taşıma sözleşmesi taşıyan ve denizde ifa edenin borç ve sorumluluklarını şu hâllerde kaldırabilir veya sınırlandırabilir:

(a) Eşyanın canlı hayvan olması, ancak eşyanın zıyaı veya hasarı veya teslimde gecikmenin, taşıyan veya 18'inci maddede geçen kişilerin eşyada böyle bir zıya veya hasara veya teslimde gecikmeden kaynaklanan böyle bir zarara sebep olmak kastı ile veya pervasızca bir davranışla ve muhtemelen eşyada böyle bir zıya veya hasar veya teslimde gecikmeden kaynaklanan böyle bir zarar meydana geleceği bilinci ile işlenmiş bir fiilin veya ihmalinin sebebiyet verdiği istem sahibi tarafından ispat edilmesi durumunda, sorumluluğun kaldırılması veya sınırlanması geçerli olmaz; veya

(b) Eşyanın karakteristik özellikleri veya mevcut durumunun veya taşımanın gerçekleştirileceği durumun ve hâl ve şartların özel bir anlaşma yapılmasını makul bir şekilde haklı kılması, meğerki söz konusu taşıma sözleşmesi olağan ticari akış içerisinde yapılan olağan bir ticari sevkiyata ilişkin olsun ve eşyanın taşınması için devredilebilir bir taşıma senedi veya devredilebilir bir elektronik taşıma kaydı düzenlenmiş bulunsun.

¹⁵ Sözleşme'nin resmî İngilizce metninde bu kavram "*other certain goods*" olarak ifade olunmuştur. Terimin Türkçe'ye tercümesinde yaşanan tereddüt sebebiyle Sözleşme'nin hazırlık çalışmaları incelenmiştir. Sözleşme'nin hazırlık çalışmalarında hangi eşyaların bu kapsamda sayılacağına dair örnek verilmemiştir. Olağandışı taşımaların bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği ve konteyner ve taşıtların bu kapsamda sayılmadığı belirtilmiştir. Bir çalışmada bu kapsamda bir örnek geliştirilenin güçlüğüne dikkat çekilerek, geminin gövdesine bağlanmış lüks bir yatın taşınmasının bu kapsamda sayılabileceği belirtilmiştir, *D. Rhidian Thomas*, "An analysis of the liability regime of carriers and maritime performing parties" (A New Convention for the Carriage of Goods by Sea – The Rotterdam Rules), 2009, s. 84.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Bölüm 17

Bu Sözleşme ile düzenlenmeyen konular

Madde 82

Başka taşıma araçları ile eşya taşımayı düzenleyen milletlerarası sözleşmeler

Bu Sözleşme'nin hiçbir hükmü bu Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte olan, taşıyanın eşyanın zıya veya hasarından dolayı sorumluluğunu düzenleyen aşağıdaki milletlerarası sözleşmeleri ve bu sözleşmelerde gerçekleştirilecek sonraki tarihli değişikliklerin uygulanmasını etkilemez:

(a) Milletlerarası sözleşmenin kendi hükümleri uyarınca taşıma sözleşmesinin herhangi bir kısmına uygulanması şartıyla eşyanın hava yolu ile taşınmasını düzenleyen her türlü milletlerarası sözleşme;

(b) Gemide taşınan eşya yüklü karayolu eşya taşıma aracı ile eşya taşınmasına, milletlerarası sözleşmenin kendi hükümleri uyarınca uygulanması şartıyla eşyanın karayolu ile taşınmasını düzenleyen her türlü milletlerarası sözleşme;

(c) Demiryolu ile taşımaya tamamlayıcı taşıma olarak eşyanın deniz yoluyla taşınmasına, milletlerarası sözleşmenin kendi hükümleri uyarınca uygulanması şartıyla eşyanın demiryolu ile taşınmasını düzenleyen her türlü milletlerarası sözleşme; veya

(d) Eşyanın aktarma olmaksızın gerek iç su gerekse deniz yoluyla taşınmasına, milletlerarası sözleşmenin kendi hükümleri uyarınca uygulanması şartıyla eşyanın iç su yoluyla taşınmasını düzenleyen her türlü milletlerarası sözleşme.

Madde 83

Sorumluluğun üst sınırı

Bu Sözleşme'nin hiçbir hükmü, gemi maliklerinin sorumluluklarının üst sınırını düzenleyen herhangi bir milletlerarası sözleşmenin veya ulusal hukukun uygulanmasını engellemez.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'ın internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Madde 84

Müşterek avarya

Bu Sözleşme'nin hiçbir hükmü, taşıma sözleşmesinin veya ulusal hukukun müşterek avarya ile ilgili hükümlerinin uygulanmasını engellemez.

Madde 85

Yolcular ve bagajları

Bu Sözleşme yolcu ve yolcuların bagajları hakkındaki taşıma sözleşmelerine uygulanmaz.

Madde 86

Nükleer kazalardan doğan zararlar

Nükleer bir kazanın yol açtığı zarardan, nükleer tesisi işletenin böyle bir zarardan,

(a) Bu milletlerarası sözleşmelerdeki her türlü değişikliği de kapsamak üzere, 28 Ocak 1964 tarihli Ek Protokolle ve 16 Kasım 1982 ve 12 Şubat 2004 tarihli Protokollerle değiştirilmiş olan Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Kişilerin Sorumluluğuna İlişkin 29 Temmuz 1960 tarihli Paris Sözleşmesi; Viyana Sözleşmesi'nin ve Paris Sözleşmesi'nin Uygulanmasına İlişkin 21 Eylül 1988 tarihli Ortak Protokolle ve Nükleer Zarar Hakkında Hukuki Sorumluluğa Dair 1963 tarihli Viyana Sözleşmesi'nin Değiştirilmesine İlişkin 12 Eylül 1997 tarihli Protokolle değiştirilmiş olan Nükleer Zarar Hakkında Hukuki Sorumluluğa İlişkin 21 Mayıs 1963 tarihli Viyana Sözleşmesi; veya Nükleer Zarar Hakkında Ek Tazminata Dair 12 Eylül 1997 tarihli Sözleşme; ve nükleer tesisi işletenin nükleer bir kazadan kaynaklanan zarardan doğan sorumluluğuna ilişkin gelecekte kabul edilecek herhangi bir milletlerarası sözleşme; veya

(b) Gerek Paris veya Viyana Sözleşmeleri'ne gerekse Nükleer Zarar Hakkında Ek Tazminata İlişkin Sözleşme'ye kıyasla her açıdan zarara uğrayanın lehine olması şartıyla böyle bir hasardan sorumluluğu düzenleyen ulusal hukuk,

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

kurallarına göre sorumlu olması hâlinde, bu Sözleşme hükümlerine göre hiçbir sorumluluk doğmaz.

Bölüm 18

Son hükümler

Madde 87

Tevdi makamı

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği bu Sözleşme'nin tevdi makamı olarak belirlenmiştir.

Madde 88

İmza, onay, kabul, uygun bulma veya katılma

1. Bu Sözleşme 23 Eylül 2009 tarihinde Rotterdam, Hollanda'da ve daha sonra Birleşmiş Milletlerin New York'taki Genel Merkezi'nde bütün devletlerin imzasına açıktır.
2. Bu Sözleşme, Sözleşme'yi imzalayan devletlerin, onay, kabul veya uygun bulmasına tabidir.
3. Bu Sözleşme, Sözleşme'nin imzaya açıldığı tarihten sonra Sözleşme'yi imzalamayan bütün Devletler'in katılımına açıktır.
4. Onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilir.

Madde 89

Diğer sözleşmelerin feshi ihbarı

1. Bu Sözleşme'yi onaylayan, kabul eden, uygun bulan veya bu Sözleşme'ye katılan bir Devlet'in, 25 Ağustos 1924 tarihinde Brüksel'de imzalanmış olan Konişmentoya Müteallik

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Bazı Kaidelerin Tevhidi Hakkındaki Milletlerarası Sözleşme'ye, 23 Şubat 1968 tarihinde Brüksel'de imzalanmış olan Konişmentoya Müteallik Bazı Kaidelerin Tevhidi Hakkındaki Milletlerarası Sözleşme'yi değiştiren Protokol'e, veya 21 Aralık 1979 tarihinde Brüksel'de imzalanmış olan 23 Şubat 1968 tarihli Protokol ile değişik Konişmentoya Müteallik Bazı Kaidelerin Tevhidi Hakkındaki Milletlerarası Sözleşme'yi değiştiren Protokol'e taraf olması hâlinde; o Sözleşme'nin veya Sözleşme'nin Protokol veya Protokolleri'nin feshini, feshin o Devlet hakkında bu Sözleşme'nin yürürlüğe gireceği tarihten itibaren hüküm ifade edeceği beyanı ile birlikte, Belçika Hükümeti'ne ihbar eder.

2. Bu Sözleşme'yi onaylayan, kabul eden, uygun bulan veya bu Sözleşme'ye katılan bir Devlet'in, 31 Mart 1978 tarihinde Hamburg'da kabul edilmiş olan Birleşmiş Milletler Denizde Eşya Taşıma Sözleşmesi'ne taraf olması hâlinde; o Sözleşme'nin feshini, feshin o Devlet hakkında bu Sözleşme'nin yürürlüğe gireceği tarihten itibaren hüküm ifade edeceği beyanı ile birlikte, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne ihbar eder.

3. Bu madde açısından, bu maddenin 1 ve 2'nci fıkrasında listelenmiş belgelere taraf olan ve bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra tevdi makamına beyanda bulunan Devletler bakımından, bu Sözleşme ile ilgili onay, kabul, uygun bulma ve katılma beyanları, o Devletler bakımından gerekli olabilecek ilgili fesih beyanlarının hüküm ifade etmesine kadar geçerli değildir. Bu Sözleşme'nin tevdi makamı, bu maddenin 1'inci fıkrasında geçen belgelerin tevdi makamı olan Belçika Hükümeti ile, konu hakkında gerekli işbirliğinin sağlanması amacıyla istişare etmelidir.

Madde 90

Çekince

Bu Sözleşme hakkında herhangi bir çekince ileri sürülemez.

Madde 91

Beyanların şekli ve etkisi

1. 74 ve 78'inci maddelerce izin verilen beyanlar herhangi bir zamanda yapılabilir. 92'nci maddenin 1'nci fıkrası ve 93'üncü maddenin 2'nci fıkrasında izin verilen beyanlar,

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

imza, onay, kabul, uygun bulma veya katılma anında ileri sürülmelidir. Bu Sözleşme kapsamında başka bir beyan yapılması mümkün değildir.

2. İmza tarihinde yapılan beyanlar, onay, kabul veya uygun bulma anında tasdik edilmelidir.

3. Beyanlar ve beyanların tasdiki yazılı şekilde yapılmalı ve tevdi makamına resmî olarak bildirilmelidir.

4. Beyanlar, bu Sözleşme'nin ilgili Devlet bakımından yürürlüğe girmesi ile eşzamanlı olarak geçerlilik kazanır. Ancak, bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden sonra tevdi makamının resmî olarak teslim aldığı bir beyan, tevdi makamının beyanı teslim aldığı tarihten itibaren geçen altıncı ayı takip eden ayın birinci günü hüküm ifade eder.

5. Bu Sözleşme uyarınca beyanda bulunmuş her Devlet, tevdi makamına yönelteceği yazılı bir resmî bildirim ile beyanını her zaman geri çekebilir. Beyanın geri çekilmesi veya bu Sözleşme'de izin verilen hâllerde beyanın değiştirilmesi, tevdi makamının beyanı teslim aldığı tarihten itibaren geçen altıncı ayı takip eden ayın birinci günü hüküm ifade eder.

Madde 92

İç yönetim birimlerindeki etki

1. Taraf Devlet'in bu Sözleşme'de düzenlenen konulara uygulanacak farklı hukuk sistemlerine sahip iki veya daha çok yönetim birimine sahip olması durumunda, bu Devlet imza, onay, kabul, uygun bulma veya katılma anında bu Sözleşme'nin yönetim birimlerinin tamamına veya bunlardan sadece bir veya daha fazlasına uygulanacağına dair beyanda bulunabilir ve bu beyanı sunacağı başka bir beyanla her zaman değiştirebilir.

2. Bu beyanlar, tevdi makamına bildirilmeli ve beyanlarda Sözleşme'nin hangi yönetim birimlerine uygulanacağı açıkça belirtilmelidir.

3. Bu maddeye uygun olarak, Taraf Devlet bu Sözleşme'nin bütün yönetim birimlerine değil, fakat bunlardan bir veya daha fazlasına uygulanacağını beyan ettiği takdirde, bu

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

Sözleşme'nin uygulanmayacağı yönetim birimi, bu Sözleşme açısından, Taraf Devlet içinde yer almıyormuş gibi kabul edilir.

4. Bu maddenin 1'inci fıkrasına uygun olarak Taraf Devlet tarafından beyanda bulunulmaması durumunda, Sözleşme söz konusu Devlet'in bütün yönetim birimlerinde uygulanır.

Madde 93

Bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatlarının katılımı

1. Egemen Devletler'ce oluşturulmuş, bu Sözleşme'de düzenlenen belirli konular üzerinde yetki sahibi olan bir bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı, bu Sözleşme'yi benzer biçimde imzalayabilir, onaylanabilir, kabul edilebilir, uygun bulabilir veya bu Sözleşme'ye katılabilir. Bu durumda bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı, bu Sözleşme'de düzenlenen konularda yetki sahibi olmak kaydıyla, Taraf bir Devlet'in sahip olduğu hak ve yükümlülüklerle sahiptir. Bu Sözleşme'ye Taraf olan Devletler'in sayısı söz konusu olduğunda, bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı, kendisine üye olan ve bu Sözleşme'nin tarafı olan Devletler'e ek olarak ayrıca Taraf Devlet sayılmaz.

2. Bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı imza, onay, kabul, uygun bulma veya katılma anında bu Sözleşme'de düzenlenen konulardan hangileri üzerinde üye Devletler'in söz konusu teşkilata yetki devri yaptığını tevdi makamına beyan etmelidir. Bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatı, yeni yetki devirleri de dâhil olmak üzere bu fıkraya uygun olarak yaptığı beyanda yetki dağılımı hakkında meydana gelen her değişikliği tevdi makamına derhâl bildirmelidir.

3. Bu Sözleşme'de "Taraf Devlet" veya "Taraf Devletler" şeklinde yapılan her türlü atf, bölgesel ekonomik entegrasyon teşkilatına durumun elverdiği ölçüde aynen uygulanır.

Madde 94

Yürürlüğe girme

1. Bu Sözleşme onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgelerinden 20'ncisinin tevdi edildiği tarihten itibaren bir yıllık sürenin dolmasını takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girer.
2. Onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgelerinden 20'ncisinin tevdi edilmesinden sonra Sözleşme'ye taraf olan bir Devlet bakımından bu Sözleşme, gerekli belgenin bu Devlet adına tevdi edildiği tarihten itibaren bir yıllık sürenin dolmasını takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girer.
3. Her bir Taraf Devlet, bu Sözleşme'nin kendisi bakımından yürürlüğe girdiği gün veya günden sonra kurulan taşıma sözleşmelerine bu Sözleşme'yi uygulamalıdır.

Madde 95

Gözden geçirme ve değişiklik

1. Bu Sözleşme'ye Taraf olan Devletler'in en az üçte birinin talebi üzerine, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Sözleşme'yi gözden geçirmek veya değiştirmek için Taraf Devletler'i konferansa çağırır.
2. Bu Sözleşme'de yapılan bir değişikliğin yürürlük kazanmasından sonra tevdi edilen onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgelerinin, değiştirilmiş Sözleşme bakımından uygulanacağı kabul edilir.

Madde 96

Sözleşme'nin feshinin ihbarı

1. Taraf Devlet tevdi makamına yazılı şekilde yönelteceği bir bildirimle bu Sözleşme'nin her zaman feshini ihbar edebilir.
2. Feshi ihbar, bildirim tevdi makamı tarafından teslim alındığı tarihten itibaren bir yıllık sürenin dolmasını takip eden ayın birinci günü hüküm ifade eder. Bildirimde daha uzun

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.

bir süre öngöröldüğü takdirde, feshin ihbarı, bildirimim tevdi makamı tarafından teslim alınmasını takip eden bu uzun dönemin sona ermesiyle birlikte hüküm ifade eder.

New York'ta on bir Aralık iki bin sekiz tarihinde, Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri eşit değerde olmak üzere tek bir asıl nüsha olarak kabul edilmiştir.

İşbu hususu tasdik sadedinde, Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler işbu Sözleşme'yi imzalamıştır.

Bu tercüme, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi c. XXVI S. 2 (Haziran 2010), s. 151 – 197'de yayımlanmıştır. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü tercümenin, Comité Maritime International'in internet sitesinde yayımlanmasına onay vermiştir. Yazarlar, bu onay için Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü'ne içten teşekkürlerini sunarlar.